

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta národohospodářská

Hlavní specializace: Hospodářská politika

**Vliv přímých zahraničních investic
na hospodářskou situaci ČR**

Diplomová práce

Autor: Zdeněk Palzer

Vedoucí práce: Ing. Zdena Vostrovská, CSc.

Rok: 2007

Anotace

Práce se zabývá problematikou přímých zahraničních investic a je rozdělena do dvou částí. Cílem práce je analýza vztahu mezi PZI a českou ekonomikou s akcentem na zaměstnanost a hospodářský růst. První teoretický blok se zabývá myšlenkovými přístupy k přímým zahraničním investicím (PZI). V jeho úvodu je vyslovena definice PZI. Následují lokalizační faktory pro umístění PZI a poslední část teoretického bloku se zabývá agenturou CzechInvest. V analyticko - praktickém bloku je nejprve vypracována SWOT analýza investičního prostředí ČR. Následuje analýza přílivu PZI dle modelu investičního cyklu a v závěru analytického bloku je provedena korelační analýza.

This thesis is focused on questions of foreign direct investments (FDI) and is divided into two sections. The main objective is an analysis of relation between FDI and Czech economy, especially with emphasis on employment and economic growth. First theoretical part deals with intellectual interpretations of FDI. The definition of FDI is stated at the beginning of the thesis. FDI location factors follow and the last part of theoretical section is concerned with CzechInvest agency. In analytical – practical part SWOT analysis of investment climate in the Czech Republic was processed in the first place. Then, the analysis of FDI inflow in compliance with investment development path follows and at the end correlation analysis was done.

1. Úvod

Česká republika je transformující se postkomunistickou ekonomikou v jejímž vývoji narůstá i na významu přímých zahraničních investic (dále jen PZI). Ve druhé polovině 90. let odstartovala kampaň investičních pobídek a do rukou soukromých investorů se zprivatizovaly české banky. Vláda tím zaujala k PZI jasné stanovisko. Odborné studie na téma významu PZI pro hostitelskou ekonomiku se však ve svých výsledcích různí. Právě z důvodu nejednotnosti výsledků studií jsem se rozhodl pro vlastní analýzu tohoto problému, kterou konkrétně aplikuji na ČR. Tématem mé diplomové práce je „Vliv přímých zahraničních investic na hospodářskou situaci ČR“.

Částky investované zahraničními podniky na území české republiky jsou mnohamiliardové. Otázkou však zůstává, co tyto částky pro českou republiku vlastně znamenají? Je česká ekonomika doladovaná hospodářskou politikou vlády úspěšná? Hospodářská politika vlády si klade za cíl především několik hlavních věcí. Politici by se zřejmě shodli s Miltonem Friedmanem, který v jednom ze svých děl píše: „Existuje široká shoda ohledně cílů hospodářské politiky: vysoká zaměstnanost, stabilní ceny a rychlý růst“¹.

Hlavním cílem mé práce bude analýza vztahu mezi PZI a českou ekonomikou. V průběhu práce budou k analýze použity 3 metodologicky odlišné koncepty. Jedná se o model investičního cyklu (IDP), SWOT analýzu investičního prostředí a regresní a korelační analýzu pro určení závislosti proměnných. Teoretické vymezení zmíněných modelů se částečně překrývá, což bylo záměrem a důvodem pro jejich volbu. Toto překrytí totiž rozšíří možnosti analýzy do více směrů. Využití SWOT analýzy odkryje faktory a to jak působící z vnitřku, tak i vnější, které působí na alokaci PZI do ČR. IDP ukáže průchod české ekonomiky

---

¹ Šíma, J: Trh v čase a prostoru, Liberální Institut, 2000, str. 19.

investičními cykly, změnu zacílení PZI z pracovně náročných výrob na výroby spíše kapitálově náročné. Pomocí korelačních koeficientů pak bude prokázána těsnost závislosti mezi přílivem PZI a nominálním HDP a počty zaměstnaných.

Politická klišé o významnosti PZI slyšíme často. Např. k investici automobilky Hyundai v očekávané výši 1 miliardy EUR se ve společném prohlášení s hejtmanem Tošenovským a viceprezidentem Hyundai In—Seo Kimem vyjádřil předchozí ministr průmyslu a obchodu Ing. Milan Urban takto: „Projekt bude mít zásadní vliv na ekonomický rozvoj nejen Moravskoslezského kraje, ale celé republiky. Je to především díky očekávanému vytvoření 3 tisíc nových přímých pracovních míst a dalších 9 — 12 tisíc vzniklých následně díky rozvoji subdodavatelů a služeb, což výrazně sníží nezaměstnanost a zároveň zvýší příjmy státu. Klíčový bude i vliv na HDP. Podle ekonomických analýz by se po rozjetí plné výroby měl nominální HDP zvýšit až o 2,5 procenta.²“ Expertiza společnosti Next finance vypracovaná pro Czechinvest v prosinci 2005 však hovoří o maximálně 1,5%.³

V první kapitole budu pojednávat o teorii PZI. Představím některé teoretické přístupy, které se PZI zabývají a vyslovím definici PZI, kterou používá shodně MMF, OECD a ČNB. Ve druhé kapitole ukáži faktory, které ovlivňují umístění PZI, třetí kapitola se bude zabývat investičními pobídkami a institucí Czechinvest. Tyto tři kapitoly budou tvořit teoretický blok mé práce. Ve čtvrté kapitole vypracuji SWOT analýzu investičního prostředí ČR. Pátá kapitola bude analyzovat příliv PZI do ČR a to dle IDP a dle OKEČ. V poslední, šesté kapitole, provedu komparaci mezi hodnotami PZI a hodnotami HDP a počty zaměstnaných. Poslední tři kapitoly budou analyticko-praktickým blokem mé diplomové práce.

---

² Mravinec, Ivo: „Automobilka Hyundai se rozhodla pro ČR“, dostupné na: <http://www.mpo.cz/zprava13590.html>.

³ NextFinance, „Studie dopadu projektu Huynday Motor Company na českou ekonomiku“, dostupné na <http://www.czechinvest.cz>.

2. Od teorie PZI k definici PZI

V této kapitole nejprve ukážeme teoretické přístupy, z nichž je možno při analýze PZI vycházet. Začneme modelem investičního cyklu, následovat bude taxonomie PZI dle hlediska vymezení a OLI-teorém. Nakonec si řekneme o významu PZI v ekonomice a vyslovíme definici PZI.

2.1 Model IDP

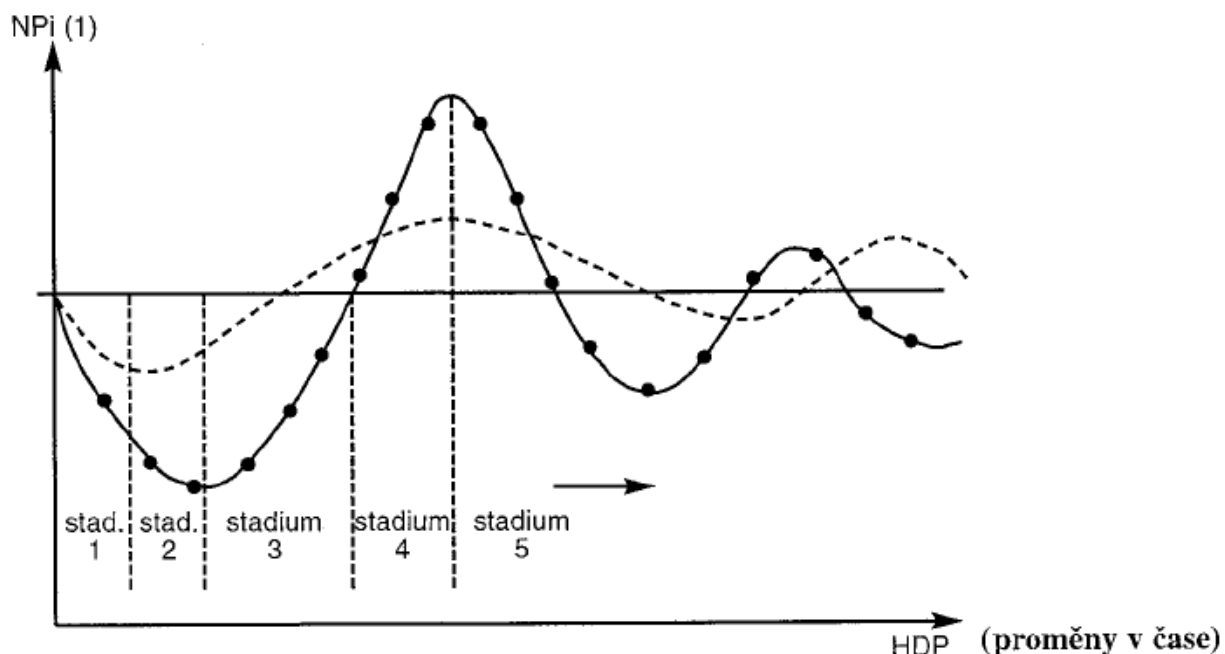
Problematice PZI se ekonomická teorie věnuje již desítky let. Zpočátku se zkoumaly jednotlivé vybrané prvky odděleně od jiných a výzkum probíhal naprosto nekonzistentně. Zlom nastal v 80. letech, kdy skupina ekonomů v čele s prof. J.H. Dunningem přišla s pracemi, jež se zabývaly celou problematikou konzistentně a byla pozorována relace mezi PZI realizovanými domácími podniky v hostitelských ekonomikách a PZI, které realizují jednotliví investoři v dané zemi. Tyto práce později vyústily v model investičního cyklu (IDP - Investment Development Path⁴), který ilustruje proměnlivý vývoj PZI v čase. Tento vývoj se mění v závislosti na ekonomické vyspělosti země a s ní souvisejících změnách v komparativních výhodách země. Model investičního cyklu má 5 vývojových stádií⁵, přičemž pro každé stádium je charakteristický objem PZI vstupujících do ekonomiky a objem PZI realizovaný domácími podniky do hostitelských zemí. Následující graf schematicky zachycuje cyklus modelu IDP.

---

⁴ Více o investičních cyklech J.H. Dunning: The Location of Foreign Investment Activity: Country characteristics and experience effects, Journal of International Business Studies 1980.

⁵ Sereghiová J., Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí, professional publishing, 2004, str. 8

Graf 1: Modelová projekce netto přímých zahraničních investic (NPI) v pěti vývojových stádiích zemí, zapojených do mezinárodních toků investičního kapitálu

Zdroj: Sereghyová J., Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí, str.8

Země, jež se nacházejí v **prvním vývojovém stádiu** nejsou pro zahraniční investory nijak atraktivní. Výjimku mohou snad tvořit jen ty země, které mají vysoký potenciál ve svém přírodním bohatství. Tyto země bývají hospodářsky velice slabé a potýkají se špatnou úrovní infrastruktury nebo nedostatečnou vnitřní poptávkou (měřenou HDP/hlava). Většinou ani politická situace v zemi nenahrává jejímu rozvoji a vláda nemá o zahraniční investory zájem. Země tak zůstává ekonomicky slabou a její ekonomika je závislá na primárním a sekundárním sektoru hospodářství. Služby nejsou v ekonomice významné a jsou poskytovány převážně státem. Objemy investic jdoucích jak dovnitř ekonomiky, tak směřujících z ní ven, jsou jen nepatrné.

Ve **druhém vývojovém stádiu** dochází k posunu u objemu i růstu počtu investic proudících do ekonomiky, investice proudící z ekonomiky ven jsou pořád zanedbatelné. Tato fáze je charakteristická zvětšujícím se vnitřním trhem, kde se začíná vytvářet spotřebitelský potenciál. V zemích druhého vývojového stádia vládne „optimistická investiční nálada“. Vlády bývají většinou investicím příznivě nakloněny a pokud mají vlády i

programy podpor, bývá pro investory lákavé přesunutí výroby do těchto zemí. Hlavní komparativní výhodou těchto zemí je nízká vyplácená mzda jejím zaměstnancům, přičemž jejich kvalifikace bývá obvykle vyšší než u zemí 1. stádia vývoje. Investice bývají takto zpravidla směřovány do primárního nebo sekundárního sektoru a plně tak bývá využita komparativní výhoda nižších mzdových nákladů. Investice vyvážené domácími podniky do zahraničí jsou jen omezeného rozsahu. Podniky nedokáží v rozvinutějších zemích konkurovat a soustředí se většinou na rozšíření svých odbytových možností. V závěru druhého vývojového stádia je pozorována pozvolná tendence sblížování objemu investic realizovaných zahraničními investory v těchto zemích s objemem investic realizovaných domácími podniky v zahraničí.

Charakteristickým znakem **třetího vývojového stádia** je změna komparativních výhod dané země a hlavní komparativní výhodou tak přestávají být nízké mzdové náklady (růst kvalifikace obyvatelstva, know-how). Růst PZI směřujících do země se postupně zpomaluje, zatímco opačný tok investic akceleruje. Do té doby byly směřovány investice do země právě kvůli nízkým mzdovým tarifům. Investoři zakládali pracovně náročné standardizované výroby, nyní však, když se změnila sada komparativních výhod země, již nerealizují z těchto pracovně náročných výroby tak vysoké zisky. Výnosy investorů dále snižují konkurenční tlaky domácích firem, které se díky růstu technologické zdatnosti obyvatelstva již v obdobných, pracovně náročných výrobcích, etablovaly. Při vyšších příjmech (vyšší mzdy) obyvatelstva se mění i skladba jeho projevených preferencí, přičemž nad standardizovanou levnou výrobu se dostává preference kvality. Dochází k postupné delokaci standardizovaných pracovních výroby do třetích zemí a zahraniční podniky konkurují na trhu hostitelské země s využitím svých organizačních, marketingových, manažerských a technologických inovací.

Čtvrté vývojové stádium je charakteristické tím, že se země stává významným investorem. Domácí podnikatelé jsou schopni obstát v poměrně sofistikovaných výroбах a konkurují zahraničním investorům na vnitřním trhu. Cena práce v zemi přerostla cenu kapitálu a tak PZI směřující do země se budou soustředit především na kapitálově náročné investice. V tomto stádiu je celková suma investovaná domácími podniky v minulosti v zahraničí přibližně shodná nebo vyšší než celkový objem PZI, které do ekonomiky v minulosti vstoupily. PZI realizované domácími podniky v třetích zemích budou akcelarovat hlavně z titulu ztráty svých komparativních výhod v technologicky méně náročných oborech a umístováním výrob v zemích druhého vývojového stádia budou tyto ztráty kompenzovány. Zakládání výrob v zahraničí bude mít též za cíl překlenutí celních bariér a jiných transakčních nákladů exportu.

V **pátém vývojovém stádiu** IDP se nachází většina zralých tržních ekonomik. Toky PZI směřujících do ekonomiky jsou relativně totožné s toky PZI směřujícími vně ekonomiky. Ovšem objem těchto toků na obě strany vykazuje rostoucí tendenci. Cílem PZI na trhy zemí v pátém vývojovém stádiu bývá snaha o získání technologického nebo organizačního know-how. Specifickým rysem pro země čtvrtého a pátého stádia je snaha internalizovat vnitroodvětvovou směnu v rámci poboček. „Rozhodnutí o místě a zakládání firemních poboček bývají už méně orientované z pozice specifík země, a víc se přihlíží na dynamický efekt z rozvoje mezinárodní dělby práce.“⁶

Dunningova teorie je jen jednou z mnoha, ukazuje však na základní konsekvence, k nimž v průběhu investičního cyklu dochází. Nevyspělá ekonomika se dotahuje na vyspělejší. Potvrzuje závěr neoklasické teorie, která vychází z faktu, „že země s nízkým důchodem na osobu jsou více vzdáleny „stálému stavu“, tj. svým technickým a ekonomickým možnostem. Z toho odvozuje, že mají dodatečné předpoklady k růstu,

---

⁶ Borůvka, J.: Analýza Faktorů Ovlivňujících Příliv Přímých Zahraničních Investic do ČR, 2006, str. 7

neboť mohou přebírat zkušenosti i technologie z vyspělejších částí světa (tzv. efekt dohánění, "catching-up").⁷ Ve třetím stádiu dochází ke kvalitativní změně komparativních výhod směrem k výrobám s vyšší přidanou hodnotou, technologickou a kvalifikační náročností a necenovou konkurenceschopností.

2.2 Rozlišení PZI dle funkčního hlediska

Typologie PZI je odvozena od faktorů, které investoři zohledňují při alokaci investice. Uvedené členění podle Srholce (2004), je možné v různých modifikacích najít i u jiných autorů⁸. Osou tohoto přístupu je vymezení dle 4 základních hledisek.

- Míra kontroly zahraničního vlastníka
- Motiv vstupu do hostitelské ekonomiky
- Způsob vstupu do hostitelské ekonomiky
- Specializace mateřské firmy

Důležitým prvkem pro investora je míra autonomie při řízení podniku (ta záleží na dalších faktorech jako např. globální strategie mateřské firmy nebo motiv vstupu na trh). Investor se tak rozhoduje podle prvního hlediska nad mírou kontroly v podniku s PZI. Za PZI je považována investice s více než 10% podílem na akciích, rozhodovacích právech nebo jiném ekvivalentu. Podniky s PZI je možno podle tohoto hlediska fakticky rozdělit na 2 druhy a to:

- a) kde má investor menšinový podíl a o kontrolu se dělí s domácím vlastníkem
- b) kde má investor většinový kontrolní podíl a o podniku rozhoduje nezávisle na ostatních spoluvlastnících

---

⁷ Vintrová, R.: Reálná a nominální konvergence české ekonomiky k Evropské unii, WP CES VŠEM 5/2006. Dostupné na: http://www.vsem.cz/data/docs/gf_WPNo506.pdf

⁸ Např. Dunning, J.H.: Location and the multinational enterprise, Journal of Int. Business Studies, Vol. 29, 1998

Tabulka č. 1: Taxonomie PZI

Hledisko vymezení	Druhy PZI	Hlavní znaky	Příklad
Míra kontroly	Podnik s menšinovým zahraničním podílem (associate)	Podíl od 10 do cca 50% na vlast. jmění, či hlasovacích právech	Podíl Boeingu v Aero Vodochody
	Podnik pod zahraniční kontrolou (subsidiarity)	Kontrolní vlastnický podíl	Privatizace Rakony Rakovník do rukou Procter&Gamble
Motiv vstupu	Trhy vyhledávající (market-seeking)	Cílem je růst podílu na trhu a pokles nákladů na jeho zásobování	Investice Coca-Coly v Praze
		Vytlačují domácí produkci nebo nahrazují dovoz	
	Faktory vyhledávající (efficiency-seeking)	Cílem je optimalizace výroby (pokles výrobních nákladů) Vývozně orientované	Investice Audi do motorárny v Gyoru
	Aktiva vyhledávající (zaset-seeking)	Cílem je získání specifických aktiv (patent, obch. značka)	Vstup SABMiller do Plzeňského Prazdroje
Způsob vstupu	Investice na zelené louce (greenfield)	Investice do nových aktiv	Investice Philips v Hranicích na Moravě
	Investice na hnědé louce (brownfield)	Změna vlastnické struktury i investice do restrukturalizace (většina privatizačních PZI)	Investice Volkswagenu do Škoda Auto
	M&A (mergers and aquisition)	Ovládnutí již existujících aktiv	Převzetí ČSOB finanční skupinou KB
Specializace mateřské firmy	Vertikální PZI	Produktová specializace	Ovládnutí BorsodChem ruským Gazpromem
		Rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	
	Horizontální PZI	Procesní specializace	Investice PWC v Praze
		Podobné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	

Zdroj: Srholec, M.,: Přímé zahraniční investice v České republice, Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde, 2004, str. 13

Podle motivu vstupu rozlišujeme PZI vyhledávající trhy, faktory nebo aktiva. Trhy vyhledávající PZI jsou zaměřeny na obsazení trhů hostitelských zemí a rozšíření odbytové základny. Důvodem jejich uskutečnění jsou často vysoké transakční náklady v podobě celních bariér nebo jiných byrokratických překážek vstupu. Tyto PZI nahrazují export nebo vytlačují domácí produkci. Cílem PZI vyhledávajících faktory je realizovat úspory z nalezení relativně méně nákladných výrobních faktorů (VF). Tím je zpravidla levnější pracovní síla v hostitelské ekonomice. Může se však jednat i o investici směřovanou za účelem nalezení a získání nového know-how nebo za účelem dosažení přírodního bohatství. Cílem aktiva vyhledávajících PZI je nalezení a získání specifických aktiv, které přinášejí samy o sobě výhodu. Jedná se o získání nehmotných aktiv, jako jsou copyrighty nebo patenty. V realitě se samozřejmě motivy pro vstup do hostitelské země kombinují a doplňují. Např. zatím největší získaná investice v ČR od automobilky Hyundai je zároveň trhy i faktory vyhledávající.

Způsob vstupu investora do hostitelské ekonomiky může proběhnout trojím způsobem. Může jít:

- a) o investici na zelené louce
- b) o fúzi a akvizici (M&A)
- c) o investici na hnědé louce (speciální případ M&A)

Investice „na zelené louce“ znamená založení nového výrobního závodu. Investor si může postavit svůj provoz takřka na míru. Nevýhodou je však časová prodleva, která vznikne v důsledku stavby provozu a zaškolení pracovníků. Tyto PZI využívají především levnější VF hostitelské země.

Fúze a akvizice znamená převzetí majetkových podílů nebo podílů k aktivům již existujících podniků. Důvodem je převzetí kontroly nad

konkurenční výhodou přebíraného podniku. Často se jedná o obchodní jméno, licenci, copyright nebo síť firemních zákazníků.

Speciální případ M&A jsou investice na „hnědé louce“. Tento typ investice znamená převzetí již existujícího podniku za účelem rozsáhlých investic a následné restrukturalizace. Povahou je blízký investicím na zelené louce. Praktickým příkladem jsou PZI vzešlé z privatizace.

Posledním hlediskem je specializace mateřské firmy. Pokud se jedná o firmy orientované produktově, tak zpravidla provádějí vertikální PZI. Pokud se jedná např. o zajištění surovin pro následné zpracování mateřskou společností, jedná se o investici typu vzad „backward“, a pokud se jedná např. o prodej už zpracované suroviny, jedná se o typ investice vpřed „forward“. Firmy orientované procesově pak realizují především horizontální PZI. Zpravidla se u PZI jedná o více incentívů. „Například investici Coca-Coly v Praze lze zařadit jako trhy vyhledávající, vertikální PZI na zelené louce pod kontrolou zahraničního investora.“⁹

2.3 OLI–teorém – vznik nadnárodních firem

Firmy vznikají z důvodu transakčních nákladů, což popsal ve svém článku o podstatě firmy Ronald Coase¹⁰. Podnikání v zahraničí s sebou nese vyšší transakční náklady než v mateřské ekonomice, na druhé straně je kompenzují vyšší výnosy. Proč? To vysvětluje OLI-teorém (Ownership, Location, Internalization), který definuje tři podmínky využití výhody, kdy může k PZI dojít (Dunning 1977 a 1981). Jsou jimi výhoda vlastnictví, výhoda lokalizace a výhoda internalizace produkce. Tento přístup popisuje shodně Srholec (2004) i Jarolím (1999)¹¹:

---

⁹ Srholec, M.: Přímé zahraniční investice v České republice, Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde, 2004, str. 14

¹⁰ Coase, R.: The Nature Of The Firm, Oeconomika, New series, Vol. 4, (nov., 1937), pp. 386 - 405

¹¹ Jarolím, M.: Zahraniční investice v teorii a praxi, Třináctý seminář CSE, 1999, str. 9, Dostupné na: <http://www.cse.cz/soubory/bulletiny/etce-13.pdf>

- a) „Firma musí disponovat výhodami čistého vlastnictví. Výhody vlastnictví mohou mít několik forem a zahrnují patenty, obchodní tajemství, obchodní známky, lidský kapitál, management a dává firmě konkurenční výhodu na zahraničních trzích. Tato specifická nehmotná aktiva poskytují firmě takovou nákladovou výhodu a tržní sílu, která je dostatečná k překonání nákladů souvisejících s výrobou na zahraničním trhu.
- b) Pro firmu, která disponuje výhodami vlastnictví, musí být prospěšnější využívat tyto výhody interně spíše než prostřednictvím směny na trhu formou licencí či dohodami o spolupráci s nezávislou lokální firmou. Motivace firmy pro interní využívání výhod vlastnictví závisí na faktorech, jakými jsou např. forma korporativního řízení, vnitřní transakční náklady v porovnání s tržními náklady, a specifické charakteristiky intelektuálního vlastnictví, které je přenášeno, a náklady tohoto transferu. Z teoretického pohledu tyto výhody vznikají vlivem tržních selhání, v důsledku asymetrické informace, neúplných kontraktů, anebo nevýlučnosti.
- c) Za předpokladu, že firma splňuje obě výše uvedené podmínky, musí být pro ní prospěšnější využívat těchto výhod v zahraničním spíše než v domácím prostředí. Výhody alokace jsou pro firmu externí a závisí na ekonomických charakteristikách hostitelské země. Zahraniční trh může být pro firmu přitažlivý, pokud disponuje bohatými a levnými výrobními faktory (pracovní síla, ale také specifické faktory), které umožňují firmě zvýšit její efektivitu....
..Strategie zahraniční alokace bývá také využívána k překonávání vstupních tržních bariér, jakými jsou tarifní či netarifní bariéry, standardy a tržní procedury.“¹²

---

¹² Jarolím, M.:Zahraniční investice v teorii a praxi, Třináctý seminář CSE, 1999, str. 9, Dostupné na: <http://www.cse.cz/soubory/bulletiny/etce-13.pdf>

Faktory vyhledávající PZI dále konkretizuje teorém fragmentace¹³. Jedná se v zásadě o rozklad produkčního řetězce jednotlivých firem, přičemž jednotlivé fáze výroby nejsou alokovány na jednom místě a v jedné firmě. Dnes jedno z modernějších slůvek ekonomické terminologie „outsourcing“ je právě formou takové fragmentace. Jedná se o to, že firma se zaměří na produkci jen v těch oblastech, kde disponuje komparativní výhodou. Ostatní části svého produkčního řetězce nakupuje od jiných firem, které je umí poskytnout levněji, než kdyby je firma vytvářela interně. Dokladem toho je existence firem jako je např. Accenture, který poskytuje outsourcing v oblasti účetnictví a řízení lidských zdrojů.

2.4 Význam PZI v ekonomice

Investice jsou v obecné ekonomické teorii považovány za „... ekonomickou činnost, při níž se subjekt vzdává současné spotřeby s výhledem zvýšení produktu v budoucnosti. Hlavními formami investic jsou investice do hmotného kapitálu ... a nehmotné investice ... ve finančním smyslu mají investice úplně jiný význam: nákup cenných papírů, jakými jsou akcie nebo obligace“.¹⁴

Zahraniční investice je možné rozčlenit na přímé a portfoliové investice zahrnující toky veřejných institucí, soukromých firem a jednotlivců. Přímé i portfoliové investice mají shodně podobu nákupu cenných papírů, tzn. různých forem dluhopisů a akcií. Rozdíl však spočívá v typu cenného papíru. Portfoliové investice bývají spojovány především s nákupem dluhopisů, což je krátkodobý cenný papír. Přímé investice jsou založeny na dlouhodobějším vztahu a jedná se většinou o nákup akcií.

PZI jsou tedy specifickou formou mezinárodních kapitálových toků. Jsou charakteristické dlouhodobějším vztahem k podniku než investice

---

¹³Více v: Srholec, M.: Přímé zahraniční investice v České republice, Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde, 2004, str. 16

¹⁴ Kalínská, E.: Přímé zahraniční investice v regionu střední a východní Evropy. VŠE 1999, str. 3

portfoliové. Taktéž náklady a rizika s nimi související jsou analyzována spíše v delším časovém horizontu. Prostřednictvím PZI získávají investoři dlouhodobou kontrolu nad svými společnostmi (pobočkami, dcerami¹⁵, afilacemi, aj.) v zahraničí.

PZI je složena ze tří komponent. První je základní jmění, což je vklad nerezidenta do základního jmění společnosti a vklady do dcer, poboček. Druhou položkou je reinvestovaný zisk. Tím je podíl přímého investora v relaci k přímé majetkové účasti na zisku sníženém o dividendy. Poslední položkou je ostatní kapitál, který zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry mezi přímými investory a společnostmi v nichž mají majetkovou účast, pobočkami a přidruženými podniky.

Obrázek č. 1: Skladba přímé zahraniční investice

Pramen: Borůvka, J.: Analýza Faktorů Ovlivňujících Příliv Přímých Zahraničních Investic do ČR, 2006, str. 12

2.5 Definice přímé zahraniční investice (PZI)

Při analýze ve své práci vycházím z definice přímé zahraniční investice, kterou shodně používá OECD, MMF a ČNB:

„Přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v

¹⁵ Slovem Dcera je myšlena dceřiná společnost.

ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice). Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení podniku. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku.“ Podnik – přímá investice je dále definován jako „Podnik zapsaný nebo nezapsaný v obchodním rejstříku, v němž zahraniční investor vlastní 10 a více procent akcií (podílu) nebo hlasovacích práv u zapsaného podniku nebo ekvivalent u nezapsaného podniku¹⁶.“

Přímé zahraniční investice byly původně upraveny devizovým zákonem ČR č. 219/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dnes je výše zmíněná definice upravena zákonem č. 72/2000 Sb.

---

¹⁶ www.cnb.cz.

3. Faktory ovlivňující umístění PZI

Teorie PZI v minulé kapitole stručně nastínila význam PZI pro hostitelskou ekonomiku. Ta svádí o PZI tvrdý konkurenční boj se svými soupeři v regionu. Jaké jsou tedy lokalizační faktory, které jsou pro zahraniční firmy tím nejvýznamnějším incentivem? Studie na toto téma se různí.

3.1 Ekonometrický model

Benáček např. uvádí že: „Jedná se buď o případové (dotazníkové) studie (u nás Pomery (1998)) nebo o ekonometrické testy široké škály hypotéz. Buď se zkoumají příčiny, proč zahraniční investoři dávají přednost jedné zemi před jinými zeměmi (cross-country analysis) nebo se zjišťuje, proč určitá odvětví mají vyšší příliv PZI, než jiná odvětví (cross-industrial analysis). A dále pokračuje: Samotný ekonometrický model by mohl mít následující výchozí podobu:

$$\mathbf{PZII_{ij} = f (RULCI_{ij}, RULCO_{ij}, F\_NARI_{ij}, N_i, PH_{ij}, SKILL_{ij}, XM_{ij}, BARI_{ij}, REG_i, RISK_i, AGGL_{ij}, PRIV_{ij}, SCALE_j, INTAN_j, INCEN_{ij}, \epsilon_{ij})}$$

PZII_{ij} jsou PZI jako stav (případně i jako tok) v členění podle hostitelských zemí (i) a odvětví (j).

RULCI_{ij} jsou jednotkové pracovní náklady hostitelské země podle odvětví v relaci k podobně měřeným pracovním nákladům v zemích investorů (např. EU).

RULCO_{ij} jsou jednotkové pracovní náklady hostitelské země v relaci k ostatním konkurenčním hostitelským zemím (i). PZI budou dávat v obou předchozích případech přednost zemím, kde pracovní náklady jsou nízké.

F_NARI_{ij} je klasická relativní faktorová náročnost výroby, měřená např. podílem kapitálu na pracovníka. Někdy je vhodné tuto proměnnou relativizovat vůči nějaké vyspělé zemi. Předpokládá se pak, že pokud

domácí kapitálová náročnost je vůči světu podprůměrná, přitáhne to PZI, které budou těžit ze zavedení pracovně úsporných technologií.

Ni je počet obyvatel dané hostitelské země. Tato proměnná reprezentuje velikost domácího trhu.

PHij je přidaná hodnota, která reprezentuje rozsah výroby daného odvětví j v zemi i.

SKILLij vyjadřuje úroveň lidského kapitálu. Ta například může být měřena indexem kvalifikace nebo průměrného vzdělání. Lze ji dále rozšířit o výdaje na výzkum nebo o počet patentů v odvětví.

XMij představuje intenzitu obchodu země i s hlavními investorskými zeměmi.

BARij je proxy-veličinou pro úroveň bariér obchodu (např. cel a kvót).

REGi představuje soubor dummy proměnných, které představují potenciál otevřenosti dané země vůči regionálním sdružením zemí (např. vstup do EU, členství v oblasti volného obchodu a kulturní spřízněnost se zeměmi investorů).

RISKi je měřítkem rizika, institucionální vyspělosti a stability dané země i.

AGGLij představuje tzv. efekt aglomerace, respektive úroveň úspor z rozsahu externích vůči firmě. Tato proměnná může být například reprezentována objemem PZI v daném oboru a v hlavních odběratelských a dodavatelských odvětvích.

PRIVij je indikátor intenzity privatizace, který může být upraven o zohlednění metody privatizace (např. volné prodeje versus kupónová privatizace).

SCALEij je indikátor stupně úspor z rozsahu (interních vůči firmě). Může být buď odhadnut z odvětvových produkčních funkcí CES nebo nahrazen podílem multinacionálních firem na výrobě daného odvětví ve světě. Někdy se také používá jeho proxy-veličina v podobě indexu koncentrace.

INTANij zastupuje význam nehmotných aktiv pro fungování daného odvětví. (V krajním případě může být měřen i výdaji na propagaci.)

INCENij představuje intenzitu speciálních pobídek, které nabízí vláda k přilákání PZI.

ϵ_{ij} je náhodná složka¹⁷

Samotné ekonometrické modely jsou však velmi složité a nepřehledné a pro neobornou veřejnost mají takřka nulovou informační hodnotu. Ani odborná veřejnost však tyto modely nepokládá vždy za správné. Problém spočívá většinou v určení proměnných. Proč byly do modelu vybrány jako hlavní komponenty výše zmíněné proměnné autor nevedl. Například proměnná N_i , která v modelu určuje velikost populace země by měla být spíše nahrazena ukazatelem, který bude součtem zaměstnaných a nezaměstnaných (aktivně hledajících práci). Je zřejmé, že každá země má jinou relaci aktivně hledajícího a práce schopného obyvatelstva ku celkové populaci. V tomto ohledu může být ukazatel N_i ve výše zmíněném modelu značně zavádějící.

3.2 Lokalizační faktory stanovené na základě empirických analýz

Autoři tedy nutně nevyhází z takto složených ekonometrických modelů a z empirických analýz vyvozují jednotlivé faktory. Někteří skládají indexy, které jsou mixem lokalizačních faktorů (Resmini (1999)). Jednou z často užívaných charakteristik pro Gross-country analysis je country rating (viz níže). Z českých autorů se analýzou lokalizačních faktorů PZI zabývají např. Srholec (2004) nebo Durčáková a Mandel (2003).

Srholec (2004) vyvodil 6 následujících charakteristik lokalizace PZI ve světové ekonomice:

- a) „Ekonomicky nejvyspělejší země jsou nejen hlavním zdrojem PZI, ale i jejich hlavními příjemci a většina těchto PZI je trhy či aktiva vyhledávající, horizontální a s převahou M&A.

---

¹⁷ Benáček, V.: Přímé zahraniční investice v české ekonomice: praxe, teorie a aplikace, Str. 5. Dostupné na: <http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/FDI%20CSE%20PE.pdf>

- b) Většina ostatních PZI směřuje do zemí na středním stupni technologického žebříčku (jihovýchodní Asie, Latinská Amerika, tranzitivní ekonomiky) s relativně vyšším významem faktory vyhledávajících, vertikálních a PZI na zelené louce.
- c) Lze pozorovat určitou hranici HDP na obyvatele, od které příliv PZI výrazně roste. Příliv PZI do nejméně vyspělých zemí je zanedbatelný.
- d) Velmi významnými faktory lokalizace PZI se jeví cena a kvalita pracovní síly, úroveň infrastruktury a efekt aglomerace (efekt shluku, či cluster efekt).
- e) Politická a institucionální nestabilita odrazuje od lokalizace PZI.
- f) Snaha o obcházení překážek volného obchodu a snížení transportních nákladů se obecně nejeví jako hlavní lokalizační faktory PZI.¹⁸

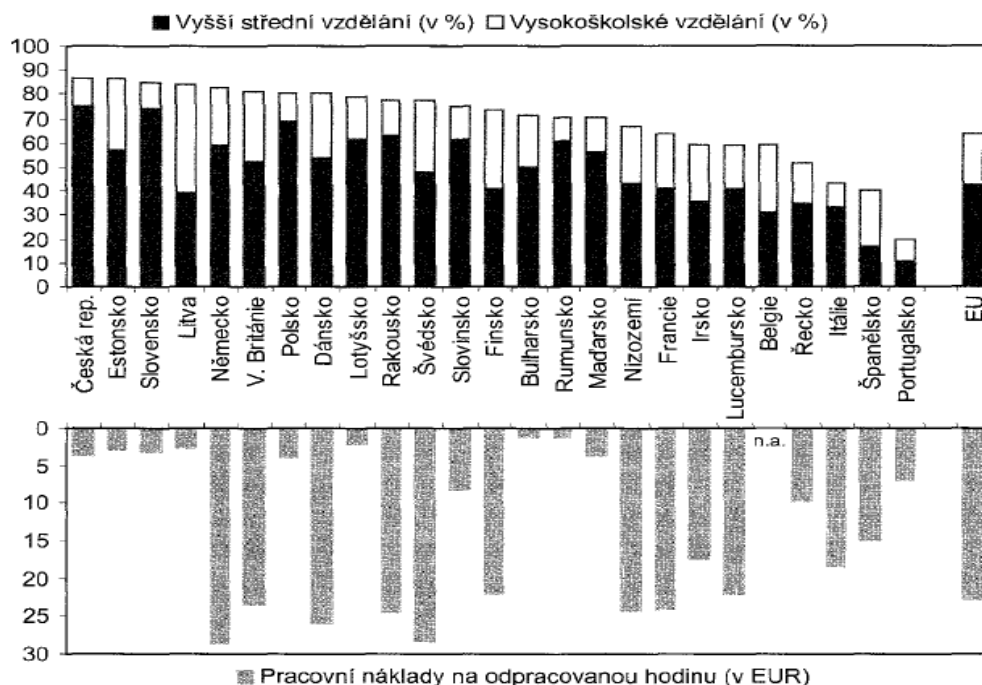
Charakteristiku a) vysvětluje a zároveň potvrzuje 5. stádium modelu IDP a pro českou, ale i ostatní tranzitivní ekonomiky není zvláště významná. Lokalizační faktory b – f jsou z hlediska ČR podstatné.

Velmi diskutovaným je především faktor d) cena a kvalita pracovní síly, kterou zachycuje obrázek č. 2. Vzdělanost české populace je v porovnání s ostatními zeměmi EU nejvyšší. Proporci mezi vysokoškoláky a středoškoláky, která hovoří v jasný neprospěch vysokoškolsky vzdělaných Čechů, odpovídá i struktura investic a jimi vytvářených pracovních pozic. Naše kvalifikace nás tedy řadí spíše na střední úroveň v technologických, ale i v manažerských pozicích a je pravděpodobně též předpokladem pro umístování jednotlivých fragmentů výroby z celkového produkčního řetězce.

---

¹⁸ Srholec, M.: Přímé zahraniční investice v České republice, Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde, 2004, str. 39

Obrázek č. 2: Vzdelanostní struktura a hodinová mzda vybraných zemí EU

Zdroj: Srholec, M.: Přímé zahraniční investice v České republice, Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde, 2004, str. 40

3.3 Riziko země a „country rating“

Hospodářsko politická situace země patří při rozhodovacím procesu investora mezi klíčové proměnné. Stabilní instituce a transparentní politické prostředí se kladně odráží v hodnotách přílivu PZI do země. To ostatně koresponduje i s charakteristikou e), jež je uvedena podle Srholce výše. Country rating je metodou, která při své analýze zohledňuje hospodářsko politické charakteristiky země. Investor má pak rizika shrnutá ve známce ratingu dané země. Obecně se rizika dělí na ekonomická a politická.

„Politická rizika představují zranitelnost cash flow ze zahraničí (rovněž i od zahraničních dcer a poboček k mateřské společnosti) v závislosti na politických aktech zahraničních vlád. Jde zejména o riziko znárodnění, zablokování plateb a některá další restriktivní opatření vlády.“¹⁹ Vlády mají tendenci tato opatření maskovat a vydávají je např.

¹⁹ Durčáková, J., Mandel, M.: Mezinárodní finance, management press, 2003, str. 225

jako antimonopolní, protiinflační, proexportní nebo hygienická. Pro investora však bývají spojena s vysokými finančními ztrátami, zvláště jsou-li zavedena ex-post po založení .

„Ekonomická rizika zahrnují širokou oblast ekonomických faktorů – inflaci, pohyb kursu a úrokové míry, hospodářský cyklus, platební neschopnost země atd., které mohou ohrozit cash flow k mateřské společnosti. Každá větší společnost, která operuje v zahraničí, má specializované oddělení, které sleduje, analyzuje a prognózuje ekonomický vývoj v jednotlivých zemích.“²⁰

O sledování stupně rizika investování, půjčování a splácení se starají renomované světové agentury. Mezi nejvýznamnější patří Standard & Poor's, Moody's nebo Coface²¹. První česká ratingová agentura Czech Rating Agency se stala přidruženým partnerem Moody's. „Country rating“ analyzuje rizika půjček a investic na makroúrovni, na mikroúrovni navazuje rating podniku nebo aktiv v zemi. Rating jednotlivých podniků by pak neměl přesahovat rating samotné země.

Tabulka č. 2: Významné světové ratingové agentury

Zkratka	název	Zaměření ratingu
DB	D&B (Dun & Bradstreet)	obchodní
S & P	Standard & Poor's	investiční
MOODY'S	Moody's	investiční
FITCH / IBCA	Fitch IBCA	investiční
CI	Capital Intelligence	investiční
JBRI	Japan Bond Rating Institute	investiční

Zdroj: www.podnikinfo.eu²²

²⁰ Durčáková, J., Mandel, M.: Mezinárodní finance, management press, 2003, str. 226

²¹ www.coface.com, www.moodys.com, www2.standardandpoors.com

²² Podnikinfo.eu, Proč rating? Dostupné na: http://podnikinfo.eu/podnikinfo/rating/proc_rating.asp

Mezi základní metody „country ratingu“ patří názorová analýza, faktorová analýza a inspekční návštěvy. Základem názorové analýzy je subjektivní hodnocení z čehož plynou četná zkreslení. Často se stává, že hodnotící subjekt dává lepší rating zemím ve kterých má svůj zájem, nebo které jsou z geografického hlediska bližší.

Faktorovou analýzou se zabývají výše zmíněné ratingové agentury. Základem je propočet indexu ICR (International Country risk). Výpočet rizika země je velmi zjednodušeně možné spočítat dle vzorce, přičemž jeho hodnota je v intervalu <0 ; 100>:

$$ICR = 0,5 \cdot (PR + FR + ER)$$

PR	politické riziko
FR	finanční riziko
ER	ekonomické riziko ²³

Agentury mají zavedenou standardní symboliku pro hodnocení platební schopnosti země. Zpravidla se užívají stupně od A do D, přičemž každý stupeň je dále možné dělit pomocí symbolů plus (+), minus (-), nebo číslicemi 1, 2 , 3.

Prakticky lze využít „country rating“ při stanovení prémie za riziko²⁴. Fisherova rovnice²⁵ říká, že pokud odečteme od nominální úrokové míry očekávanou inflaci získáme reálnou úrokovou míru. Nominální úroková míra státních cenných papírů s ratingem AAA je úrokovou mírou bez prémie za riziko. Úrokové míry státních cenných papírů s nižší známkou jistou míru rizika ztělesňují. Pokud tedy provedeme výše zmíněný výpočet, reálná úroková míra zemí s nižším ratingem bude oproti zemím s ratingem AAA zvýšená právě o „rizikový příplatek“.

---

²³ Index je váženým průměrem těchto rizik, blíže viz: Durčáková, J., Mandel, M.: Mezinárodní finance, management press, 2003, str. 229-230

²⁴ Holman, R.: Makroekonomie středně pokročilý kurz, C.H. Beck, 2004, str. 72

²⁵ Holman, R.: Makroekonomie středně pokročilý kurz, C.H. Beck, 2004, str. 349

Obrázek č. 3: Dlouhodobý rating, symboly a jejich definice

<i>Standard & Poors Duff & Phelps JBRI a F/I</i>	<i>Moody's a CRA</i>	
Investiční stupeň		
AAA	Aaa	- max. schopnost splácet dluh, špatné události nemají vliv
AA	Aa	- velmi silná schopnost splácení dluhu
A	A	- silná schopnost splácet dluh s určitou citlivostí na špatné události
BBB	Baa	- přijatelná schopnost splácet dluh s větší citlivostí, vyžaduje se neustálé vyhodnocování situace
Spekulativní stupeň		
BB	Ba	- nejasný budoucí vývoj, zdroje na splácení existují
B	B	- větší náchylnost k neplnění, doposud dluh splácen
CCC	Caa	- pochybnost o budoucím plnění, dluh splácen
CC	Ca	- vysoká spekulativnost, dluh někdy splácen
C	C	- nebývá placen úrok ani splácena jistina
D		- jistina a úrok nejsou placeny

Zdroj: Durčáková J., Mandel M.: Mezinárodní finance, management press, 2003, str. 231

4. Investiční pobídky a Czechinvest

Přímé zahraniční investice jsou jedním z nejvýznamnějších fenoménů globalizace. Liberalizace trhu a privatizace podniků v bývalých centrálně plánovaných ekonomikách dokázaly do zemí střední Evropy přilákat vysoký příliv přímých zahraničních investic. Státy se to pochopitelně snaží ovlivňovat a snaží se co nejvíce volného kapitálu ulovit pro sebe. Je to díky specifickým vlastnostem kapitálu, který je výrobním faktorem a protože nabídka půdy je v daném státě fixní je třeba pro růst ekonomiky sbírat kapitál. Je pravdou, že rozhodnutí o investici na tom kterém území mají vlastníci kapitálu, firmy. Stát ovšem zná kritéria, dle kterých firmy svůj kapitál umísťují. Umístění kapitálu záleží pouze na očekávané budoucí hodnotě investice (neboli budoucí zisky diskontují) investující firmou. Stát se snaží vlastníkovi kapitálu nabídnout podmínky, které mu žádný jiný okolní stát nenabídne. V České republice je tato práce přímo v kompetenci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. To má vypracované plány²⁶ a projekty a zřízené agentury pro podporu a příliv zahraničních investic.

Tato kapitola bude mít dvě části. První část bude zaměřena na agenturu Czechinvest. Řekneme si její zákonné vymezení, ukážeme organizační strukturu a projdeme divize ovlivňující příliv PZI. Druhá část bude zaměřena na vysvětlení systému investičních pobídek v ČR.

4.1.1 Právní vymezení a charakteristika Czechinvestu

„Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest je státní příspěvková organizace podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. Vznikla 2. ledna 2004 sloučením s dalšími dvěma agenturami ministerstva – s Agenturou pro rozvoj podnikání (ARP) a Agenturou pro rozvoj průmyslu ČR (CzechIndustry).“²⁷

---

²⁶ Např. operační program průmysl a podnikání.

²⁷ Výroční zpráva CzechInvestu za rok 2005, více na: <http://www.czechinvest.org/>.

„Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest byla zřízena zákonem č. 1/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.“²⁸ Agentura jedná vlastním jménem a je právníkou osobou způsobilou přijímat práva a povinnosti v plném rozsahu.

Obecně je předmětem činnosti CzechInvestu zprostředkovatelská v jistém směru konzultingová, školící, propagační a informační činnost. Její pozice jako komunikačního rozhraní mezi státem a podnikatelskými subjekty je pro stát velmi důležitá. Filozofie provozování takovéto agentury vychází z čistě ekonomických důvodů. Ve světě nedokonalých informací, kde firma vyrovnává mezní náklady na informaci s mezním přínosem z informace pro maximalizaci zisku²⁹, tato agentura „náklad na informace“ snižuje. Tím je dělá pro firmy dostupnější a vytváří prostředí, kde se za nižší resp. stejné náklady spotřebovává (investujícími firmami) více informací. To vede k přesnější alokaci kapitálu pro uspokojení potřeb spotřebitele investující firmou, která tak s větší pravděpodobností uskuteční ziskovou investici.

CzechInvest se sám ve své výroční zprávě charakterizuje takto:

„Agentura posiluje konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury a získávání PZI z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center. V rámci zjednodušení komunikace mezi státem, podnikateli a Evropskou unií zastřešuje CzechInvest celou oblast podpory podnikání ve zpracovatelském průmyslu, a to jak z prostředků EU, tak ze státního rozpočtu. Agentura dále propaguje ČR v zahraničí jako lokalitu

---

²⁸ Urban, M., Statut Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest, MPO, 2003, více na: www.czechinvest.org

²⁹ Např. Holman, R.: Mikroekonomie: středně pokročilý kurz, C.H. Beck, 2002

vhodnou pro umístování mobilních investic. Je výhradní organizací, která smí nadřízeným orgánům předkládat žádosti o investiční pobídky, a podporuje české firmy, které mají zájem zapojit se do dodavatelských řetězců nadnárodních společností. Prostřednictvím svých služeb a rozvojových programů tak CzechInvest přispívá k rozvoji příchozích investorů, domácích firem i celkového podnikatelského prostředí.³⁰

Posláním Czechinvestu je tedy zvyšování a podpora konkurenceschopnosti českých podnikatelů. Nejvíce je tato podpora zaměřena na oblast zpracovatelského průmyslu a inovací (jedná se o inkubátory a vědeckotechnologické parky) a jejím nástrojem je Operační program průmyslu a podnikání Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. CzechInvest je zároveň výhradním příjemcem žádostí o poskytnutí investičních pobídek a jeho úkolem je i nadále získávání přímých zahraničních investic

Zahraniční firmy, klienti CzechInvestu a potencionální investoři v ČR se tedy neustále na CzechInvest mohou obracet a obrací se žádostmi o poradenství, či zprostředkování kontaktů. Tyto služby poskytuje CzechInvest zdarma. Důvod je zřejmý. CzechInvest se snaží přispívat k podpoře a rozvoji podnikatelského prostředí. Vstup na jakýkoli trh je vždycky doprovázen neočekávanými problémy a CzechInvest se snaží svou pomocí budoucím investorům, těchto problémů se vyvarovat, řešit je předem, anebo na ně alespoň upozornit.

V době, kdy byl CzechInvest ještě agenturou specializující se především na podporu přímých zahraničních investic byly polem jeho působnosti hlavně tyto sektory: výroba automobilů a doplňkových komponentů automobilového průmyslu, elektronika a mikroelektronika, chemický průmysl, farmaceutický průmysl nebo přesné strojírenství. Postupem času se k aktivitám v těchto oborech přidaly ještě tyto: Letecký

---

³⁰ Výroční zpráva Czechinvest 2004, více na www.czechinvest.org

průmysl plus jeho doplňková výroba, zdravotnická technika a biotechnologie.³¹ Celosvětový trend v růstu a podpoře výzkumných projektů a projektů strategických služeb (finanční, účetní a konzultační služby, centra zákaznické podpory) se v poslední době taktéž promítl do činnosti CzechInvestu.

4.1.2 Organizační struktura

Od svého vzniku až do poloviny roku 2005 měl CzechInvest plošší strukturu se 7 hlavními divizemi. Tvořili ho:³²

- Divize marketingu
- Divize podpory investic
- Divize rozvoje firem
- Divize MSP
- Divize podnikatelských nemovitostí a regionů
- Divize koordinace rozvojových programů
- Divize ekonomicko-provozní

V roce 2005 byla interní struktura Czechinvestu transformována. Transformace proběhla za plného provozu agentury a zredukovala počet hlavních divizí na čtyři. Nová struktura CzechInvestu:³³

- Divize investic aplikovaného výzkumu
- Divize rozvoje podnikání
- Divize regionální spolupráce
- Divize interních služeb

Tato struktura odpovídá současné a z hlediska manažerského je rozdělení moci ve firmě více centralizované.

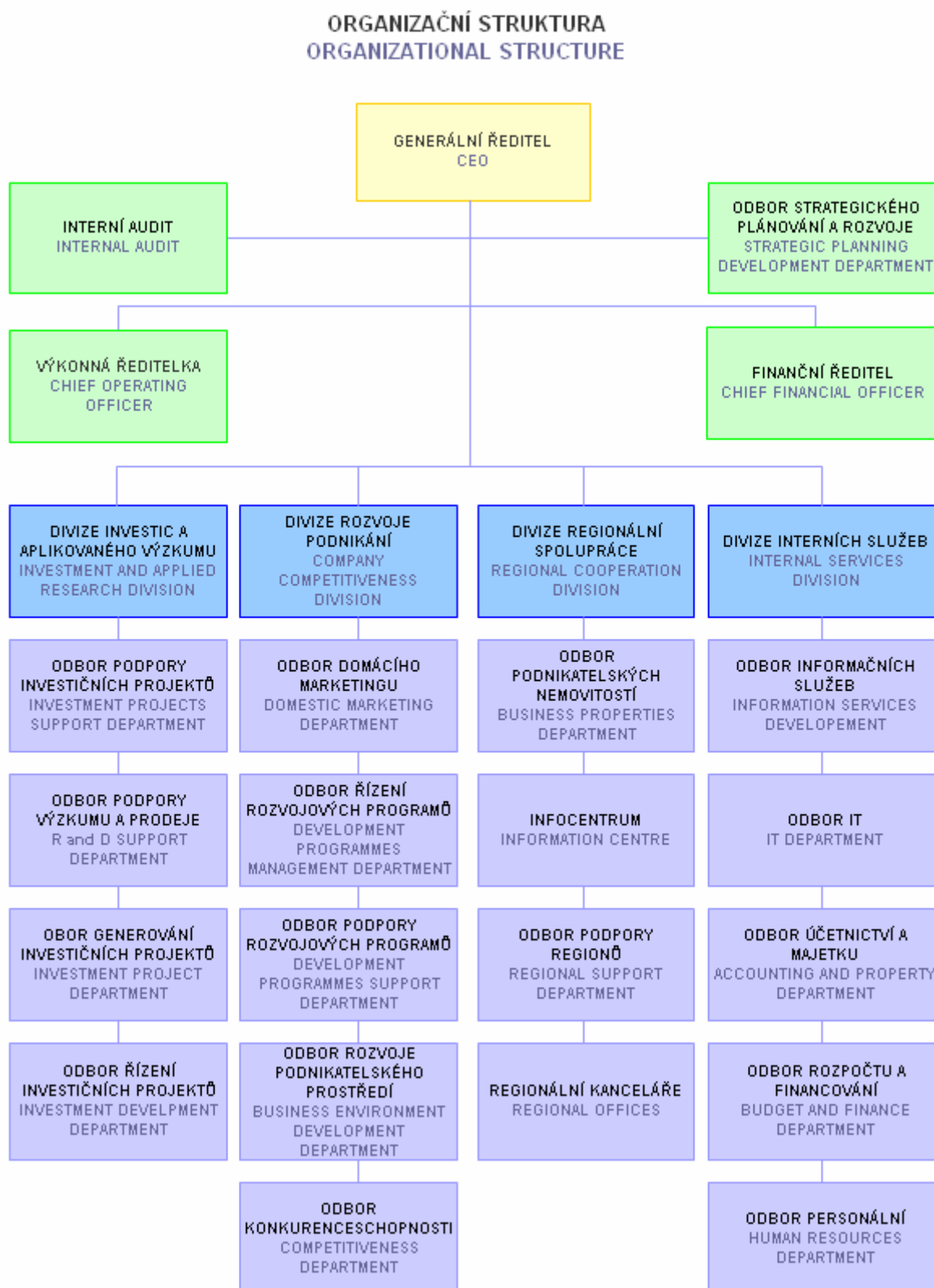
---

³¹ <http://www.czechinvest.org/>.

³² Výroční zpráva Czechinvest 2004, více na www.czechinvest.org

³³ Výroční zpráva Czechinvest 2005, více na www.czechinvest.org

Obrázek č. 4: Organizační struktura agentury CzechInvest

Zdroj: Výroční zpráva CzechInvest 2005, dostupné z www.czechinvest.org

4.1.3.1 Divize podpory investic a aplikovaného výzkumu

„Zahraniční investice se významně podílejí na růstu naší ekonomiky a znamenají řadu příležitostí pro české firmy.³⁴ Říká Jiří Samek, ředitel divize investic a aplikovaného výzkumu ve výroční zprávě CzechInvestu.

Klíčová pozice této divize sestává hlavně z náplně práce jejích projektových manažerů. Jejich úkolem je potenciálním investorům představit naši republiku a podat jim různé místní, časové a jiné informace specifického charakteru³⁵. Po předání těchto informací dále působí jako komunikační rozhraní mezi místními samosprávami nebo státními orgány a investory a zajišťují jak hladký průběh vyjednávání tak i realizační fáze projektu. Jejich prioritou je alokace investorů do míst, která jsou na mapě ČR spíše ekonomicky slabší, jako je ústecký nebo ostravský kraj. Tímto se zajišťuje „rychlejší dohánění“ silnějších regionů těmi slabšími. Program „after care“ hraje nezastupitelnou roli při práci s klientem (investorem) a je jím myšlena následná péče o investora, z hlediska růstu a rozšiřování investic je tento taktéž vysoce významným.

Tato divize je v součinnosti se složkami státní správy zainteresovanými v činnosti podpory PZI. Společně zdokonalují fungování systému pobídek a zpřesňují definici pobídky i PZI. V této činnosti úzce spolupracuje i s vybranými úřady EU v Bruselu.

4.1.3.2 Hlavní cíl divize: produkce nových investičních projektů

Důležitým aspektem při vyhledávání nových investičních možností je aktivní role. Projektoví manažeři komunikují s potenciálními investory prostřednictvím významných světových akcí. Zúčastňují se odborných seminářů, konferencí, výstav, veletrhů, apod. Vysoký počet investorů z německy mluvících zemí je pravidelně zavádí na výstaviště v Německu a Rakousku. Divize se však snaží využít široké spektrum komunikačního

---

³⁴ Výroční zpráva Czechinvest 2005, více na www.czechinvest.org

³⁵ např. Hayek F.A. The use of knowledge in society

mixu a tak pro jednotlivá odvětví zpracovává odvětvové studie, tiskne brožury a letáky a sama pořádá informační konference. V dnešním světě, kde dělba práce představuje generaci bohatství, jsou také některé „podsektory“ od primárního sektoru odděleny a prezentovány odděleně. Tak se např. stalo u sektoru IT, který je od roku 2005 prezentován jako samostatný sektor.

4.1.3.3 Řízení investičních projektů

Regiony s vysokou mírou nezaměstnanosti jsou charakterizovány mírou nezaměstnanosti nad 14%. V roce 2005 se v těchto regionech povedlo vytvořit přes 7000 pracovních míst, což je jedna třetina z celkem 21000 nových vytvořených pracovních míst. V roce 2005 agentura přijala 139 žádostí o podporu investic z toho jich do konce roku zpracovala a předložila MPO 131 a z nich 112 společností obdrželo rozhodnutí o přidělení podpory. Závazek těchto firem činil vytvoření investic v hodnotě 46,5 mld. a vytvoření 19 000 pracovních míst.

Obrázek č. 5: Okresy nejvíce postižené nezaměstnaností (nad 14%)

Zdroj: www.czechinvest.org

4.2.1 Systém investičních pobídek v ČR

Rozhodnutím vlády se v ČR systém investičních pobídek pro zahraniční investory rozeběhl v roce 1998. Vláda tehdy uvedla, že hlavním důvodem je zajištění české konkurenceschopnosti. Na základě usnesení vlády č. 298 ze dne 29. dubna 1998 byly poskytnuty první investiční pobídky, a to formou pilotních projektů do zpracovatelského průmyslu. Částka, která byla nastavena pro investora na zelené louce byla původně 25 mil. USD, později byla snížena na 10 mil USD, z důvodu dosažitelnosti pro české žadatele. Zákon č. 72/2000 sb. o investičních pobídkách, který nabyl účinnosti dne 1. května 2000 celý systém poskytování pobídek sjednotil a poskytování bylo transparentnější. Právní úpravu investičních pobídek je možné najít v mnoha dalších zákonech, např. zákon 586/1992 sb. o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů nebo zákon č. 9/1991 sb. o zaměstnanosti a působnosti orgánů české republiky na úseku zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů³⁶.

Paralelně se systémem investičních pobídek existuje nabídka zvýhodněných úvěrů pro investory, které nabízí Českomoravská záruční a rozvojová banka.

„Jelikož jsou investiční pobídky formou veřejné podpory, musí její výši a přípustnou míru schválit Evropská komise. Toto opatření má zamezit neodůvodněnému zvýhodňování firem na úkor ostatních subjektů. Snaží se tak zamezit tomu, aby stávající firmy, které podpory nedostanou, nemusely opustit trh kvůli firmám, které jsou subvencovány a tím dosahují nižších nákladů. Před vstupem České republiky schvaloval výši podpory Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). ÚOHS nyní funguje jako monitorovací, koordinační a poradenský orgán.“³⁷

---

³⁶ Ministerstvo financí ČR, Investiční pobídky v ČR, dostupné z www.mfcr.cz

³⁷ Havránek, M., Investiční pobídky, 2006, str. 8

4.2.2 Typy investičních pobídek

Zákon o investičních pobídkách č. 72/2000 sb. ve znění pozdějších předpisů, platné od 1. 5. 2004 dělí investiční pobídky do pěti kategorií.

- Sleva na dani z příjmu právnických osob
- Hmotná podpora na nová pracovní místa
- Hmotná podpora školení a rekvalifikace
- Poskytnutí pozemku vybaveného infrastrukturou za zvýhodněnou cenu
- Převod pozemku ve vlastnictví státu za zvýhodněnou cenu

Sleva na dani

V současnosti je sazba daně z příjmu právnických osob 24%. Sleva na dani je poskytována maximálně do výše stropu veřejné podpory (viz mapa veřejné podpory). Doba poskytnutí této podpory je 10 let a sleva na dani může být úplná u nového právního subjektu nebo částečná u staršího právního subjektu. Subjekt může slevu uplatnit až poté, co se kvalifikuje splněním podmínek pro udělení investiční pobídky.

Hmotné podpory

Zaměstnanost v ČR podporují dva typy investičních pobídek. Tou první je: *hmotná podpora na nová pracovní místa* a tou druhou je: *hmotná podpora na školení a rekvalifikaci*. „Hmotné podpory mohou být vyplaceny dle dohody podepsané mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR a investorem na základě Rozhodnutí o příslibu investičních pobídek. Hmotné podpory se obvykle vztahují k pracovním místům vytvořeným a nákladům na školení vynaloženým v prvních třech letech projektu.“³⁸

Poskytování pozemků

Poskytnout pozemek za zvýhodněnou cenu může stát nebo jeho organizační jednotky jako kraje nebo obce. Tyto pozemky mohou být vybaveny infrastrukturou a inženýrskými sítěmi. Veřejná pobídka zde činí

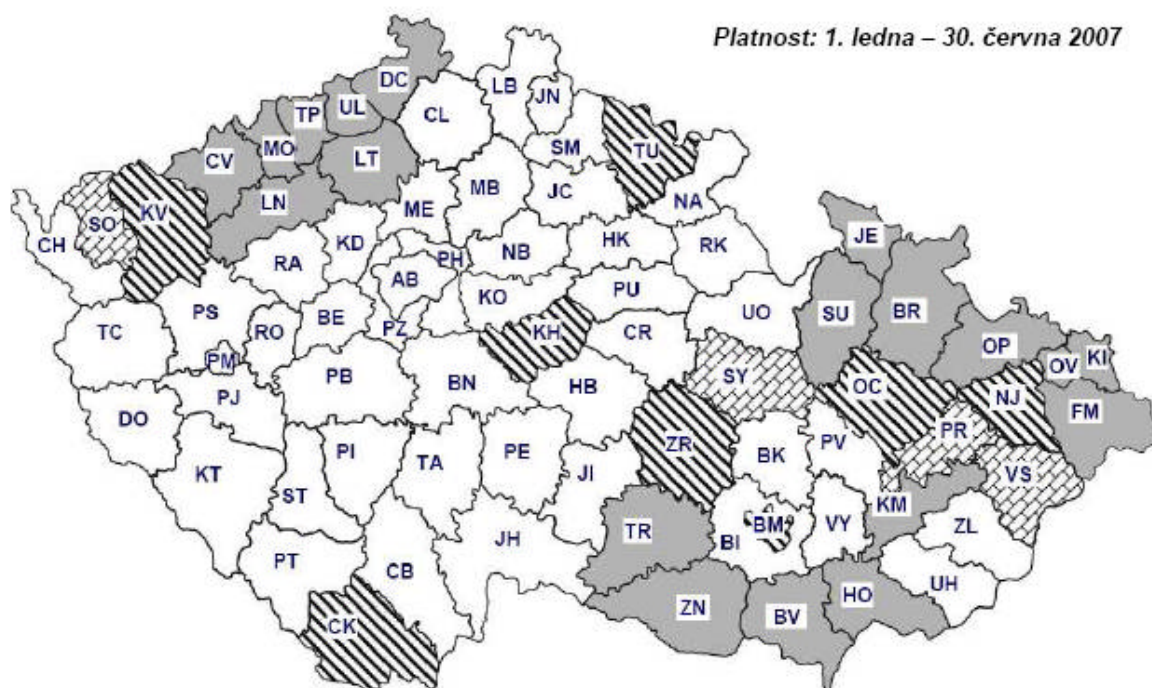
---

³⁸ Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu, více na www.czechinvest.org

sumu, kterou je rozdíl mezi kupní zvýhodněnou cenou pozemku pro investora a tržní cenou.

Obrázek č. 6: Hmotná podpora a související regiony

Typ regionu	Hmotná podpora na nové pracovní místo	Hmotná podpora na školení a rekvalifikaci
I	200 000 Kč	35 % nákladů na získání kvalifikace
II	100 000 Kč (+ 25 000 Kč)	35 % nákladů na získání kvalifikace
III	Žádná	35 % nákladů na získání kvalifikace
IV	Žádná	Žádná

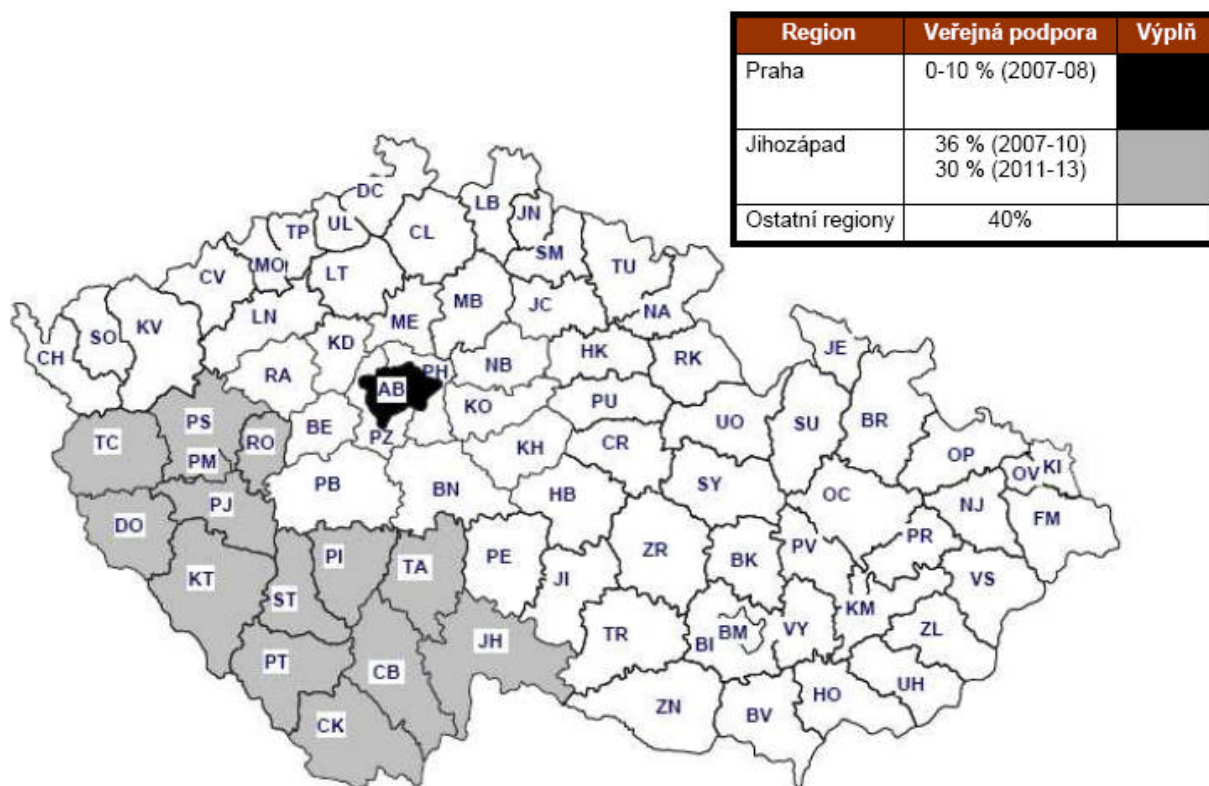
Zdroj: www.czechinvest.org

Veřejná podpora

„Veřejnou podporou se rozumí daňová pobídka, hmotná podpora na nová pracovní místa a v případě převodu pozemku za zvýhodněnou cenu je veřejnou podporou rozdíl mezi kupní cenou a tržní cenou pozemku.“³⁹

³⁹ Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu, více na www.czechinvest.org

Obrázek č. 7: Regionální mapa podpory v ČR, maximální výše veřejné podpory

Zdroj: www.czechinvest.org

„Přípustná míra veřejné podpory pro investiční projekty, u kterých uznatelné náklady nepřesahují 50 mil. EUR, se v případě malých podniků zvyšuje o 20% a v případě středních podniků o 10%. Přípustná míra veřejné podpory pro investiční projekty, u kterých uznatelné náklady přesahují 50 mil. EUR, je upravena Pokyny pro regionální podporu 2007-2013.“⁴⁰

Všeobecné podmínky pro kvalifikaci⁴¹

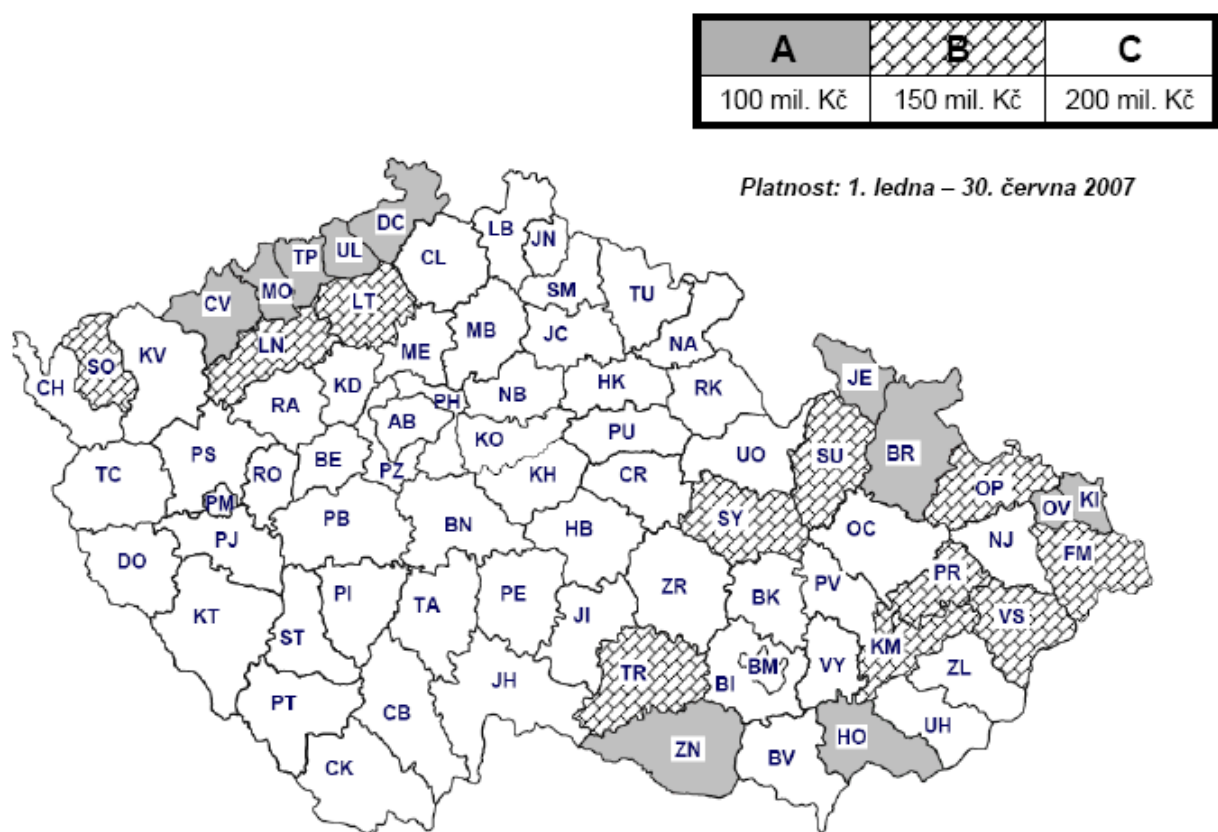
- Zavedení nové výroby, rozšíření stávající výroby, či její modernizace za účelem podstatné změny výrobku nebo výrobního procesu

⁴⁰ Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu, více na www.czechinvest.org

⁴¹ Přesně jsou definovány zákonem č. 72/2000 sb.

- Minimální investice do dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku 100 – 200 mil Kč. (viz tabulka)
- Vlastní kapitál právnické osoby musí investiční pobídku krýt z nejméně 50 %
- Pořízení strojního zařízení v hodnotě nejméně 40% celkové hodnoty pořízeného majetku

Obrázek č. 8: Vymezení minimální povinné výše investice pro kvalifikaci dle regionů

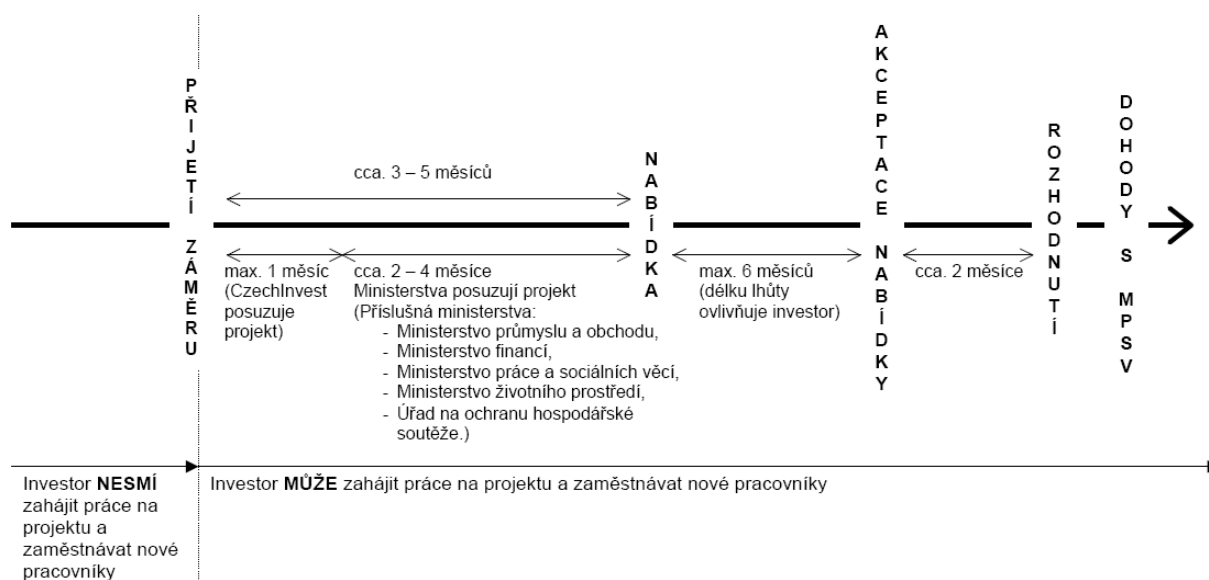
Zdroj: www.czechinvest.org

4.2.3 Postup při podání žádosti o investiční pobídku

Organizace CzechInvest přijímá žádost o poskytnutí investiční pobídky od žadatele, který se řádně kvalifikoval. Po podání žádosti vystaví registrační list, na jehož základě zpracovává CzechInvest posudek návrhu a v případě, že je kladný je součástí posudku i druh a výše podpory. Do 60 dnů musí CzechInvest předat tyto materiály na MPO, které

v sedmidenní lhůtě informuje připomínková místa⁴², jež mají následně 30 denní lhůtu pro vyjádření. Na základě vyjádření připomínkových míst poté MPO vydá návrh Rozhodnutí o podpoře projektu nebo Rozhodnutí o zamítnutí podpory. V návrhu jsou stanoveny typy podpor a výše čerpání. Žadatel má povinnost se k návrhu rozhodnutí o podpoře projektu do 6 měsíců vyjádřit. Pokud se vyjádří kladně, vystaví CzechInvest rozhodnutí o podpoře projektu. Následuje fáze, ve které se žadatel vysloví pro poskytnutí dotace na podnikatelskou činnost nebo žádost o dotace na školení a rekvalifikaci. Pokud jsou splněny kvalifikační podmínky MPO kladně rozhodne pro zvolený druh dotace. Pokud je podpora příjemcem použita v rozporu s podmínkami je povinen podporu vrátit.

Obrázek č. 9: Proces podání žádosti o investiční pobídku

Zdroj: www.czechinvest.org

⁴² Těmi jsou mj. ministerstvo práce a soc. věcí, ministerstvo životního prostředí, ministerstvo pro místní rozvoj

3. SWOT analýza investičního prostředí ČR

SWOT analýza investičního prostředí ČR „spočívá v nalezení silných a slabých stránek a objevení možných příležitostí a hrozeb.“⁴³ Její první fází je analýza vnějšího prostředí, druhou pak analýza vnitřního prostředí.

Analýza vnějšího prostředí (příležitosti a hrozby)

„Příležitostí se rozumí významná pozitivní situace vnějšího okolí .. Zdrojem příležitostí mohou být identifikace doposud přehlédnutých situací, regulační změny, nové transevropské nebo jiné propojení, vyhlídka politické změny, příhodné nově vzniklé situace a další významné události.

Hrozbou se rozumí významná negativní situace vnějšího okolí .. Hrozby jsou klíčové překážky v současné nebo zamýšlené pozici, do které chceme řešený záměr dovést. Omezení segmentu výroby, regulativní omezení, politická rozhodnutí, negativní vývoj ve struktuře imigrující nebo emigrující populace (způsobeno vnějšími podmínkami, např. vstupem do EU). Zdrojem dalších hrozeb může být vznik konkurenčního prostředí a odčerpávání příležitostí propojením transevropských komunikací v sousedním regionu a další nově vzniklé nebo očekávané negativní situace.“⁴⁴

Analýza vnitřního prostředí (silné stránky, slabé stránky)

„Silné stránky jsou zdroje, dovednosti nebo další výhody ve vztahu k obecným standardům nebo vnějšímu prostředí nebo předpokládaný pozitivní vývoj vycházející ze zdrojů .. a umožňující výhodné postavení ..

Slabé stránky jsou omezení nebo nedostatky vztahující se k obecným standardům nebo vnějšímu prostředí nebo předpokládaný

---

⁴³ Palzer, Z.: Analýza a komparace ekonomických ukazatelů ústeckého a libereckého kraje, Ústí nad Labem, 2004, str. 35

⁴⁴ Potluka, O.: Průvodce strukturálními fondy Evropské unie, Ireas, 2003, str. 135 - 136

negativní vývoj .. relativně oslabující dané nebo předpokládané postavení⁴⁵ země.

Po stručném exkurzu do teorie SWOT analýzy přistoupíme k analýze samotné. Té nejprve podrobíme příležitosti, následovat budou hrozby, silné stránky a slabé stránky. U všech čtyř kategorií existuje celá paleta konkrétních bodů. Některé z nich jen vyjmenuji jiným se budu věnovat detailněji⁴⁶. Všechny tyto body vycházejí z definice dnešního světa, jejíž osou je globalizace a pokusy o různé stupně ekonomické integrace a to jak na úrovni národní, tak na úrovních vyšších i nižších.

5.1 Příležitosti

- *Světová konjunktura*
- *liberalizace mezinárodního obchodu (naplnění cílů WTO)*
- *světový pohyb VF*
- *zaměření zahraničního obchodu na světová ekonomická centra*
- *ČR je součástí světového ekonomického centra EU*
- *zaměření obchodu na potenciální budoucí eko centra*
- *rozšíření EU*
- *poloha ČR v centru Evropy*
- *emerging market*

Světová konjunktura je periodicky se opakující částí ekonomického cyklu, přičemž jednotlivé délky period jsou vzájemně nezávislé. Důsledkem konjunktury je eskalace investiční činnosti. Zde je nutné překročit rámec mainstreamového neoklasického přístupu a teorií exogenního ekonomického růstu a zdůraznit význam endogenního růstu, jež má charakter „inovačních vln“. V době, kdy jsou živé koncepce trvale udržitelného růstu (rozvoje)⁴⁷ součástí jak hospodářských politik států, tak

---

⁴⁵ Potluka, O.: Průvodce strukturálními fondy Evropské unie, Ireas, 2003, str. 136

⁴⁶ Body psané kurzívou jsou rozebrány detailněji

⁴⁷ Trvale udržitelný růst (TUR) je takový ekonomický růst, který zajistí rozvoj ekonomiky a pokryje potřeby současné populace, aniž by přitom omezil schopnost budoucích generací pokrýt jejich potřeby.

firemních strategií jednotlivých subjektů trhu, je význam tohoto Shumpeterova poznatku stále důležitější. Inovační vlny jsou zároveň předpokladem pro další konjunkturu. Růst HDP ve světových ekonomických centrech viz příloha č. 4.

Liberalizace mezinárodního obchodu si klade za cíl odstranit bariéry mezinárodního pohybu zboží a služeb. Tyto multilaterální aktivity, jež zastřešuje světová obchodní organizace (WTO) mají zvýšit objem mezinárodního obchodu a ve svém důsledku se pozitivně odrazí v investiční činnosti.

Světový pohyb VF je formou mezinárodní migrace. Aby země přilákala PZI musí splňovat jisté dispozice. Alokace kapitálu podmiňuje určitou kvantitativní i kvalitativní strukturu pracovní síly a určitou vybavenost vědeckotechnickými poznatky, technologiemi a know-how. Z hlediska kvantity pracovní síly se jedná pouze o zajištění dostatečného počtu práceschopných lidí. Z hlediska kvalitativního je ovšem problém rozsáhlejší a štěpí se na několik dílčích problémů. Prvním je zajištění konkrétní struktury obyvatelstva dle věku. Zde se jedná o přilákání lidí spíše mladších. Druhým je zajištění určité vzdělanostní struktury obyvatelstva. Fenomén pohybu pracovní síly je v ČR o to významnější, že se účastníme regionálního integračního seskupení „Evropské unie“, která klade důraz na volný pohyb osob v rámci vnitřního trhu a předchází tak nižší mobilitě pracovní síly např. z důvodu imigračních zákonů. Pracovní síla migruje z důvodů ekonomických i neekonomických. Ekonomickým důvodem je rozdílná cena práce v různých zemích, neekonomické příčiny jsou náboženské, politické, rasové nebo vojenské povahy. Z těchto důvodů může také ČR absorbovat novou pracovní sílu vhodného vzdělanostního profilu. Ekonomické důvody jsou spíše krátkodobého charakteru, neboť příliv pracovní síly do zemí s vyšší mzdou reálnou mzdu snižuje vlivem zvýšené nabídky práce. ČR může z ekonomických důvodů získávat relativně méně finančně náročnou pracovní sílu z východních

zemí EU a zároveň může z neekonomických důvodů získávat vhodně nastavenými parametry imigračních zákonů pracovní sílu z celého světa. Absorpce vysoce kvalifikovaných lidí hostitelskou ekonomikou se označuje jako tzv. „brain-gain“. V ČR je však možné sledovat i opačný jev a to spíše z důvodů ekonomických. Odliv vysoce kvalifikované pracovní síly do zemí tzv. západní Evropy, USA nebo jiných světových ekonomických center. Tento jev je označován jako tzv. „brain-drain“. Vědeckotechnické poznatky, technologie a know-how jsou komplementem ke vzdělanostnímu profilu populace ČR a zároveň druhým faktorem jež ovlivňuje příliv PZI z hlediska světového pohybu VF. Exogenní podmínky, jež byly ČR vtisknuty předlistopadovým vývojem ji staví do role poptávajícího subjektu po vědeckotechnických poznatcích. Ty se dají na trzích získat legálně prostřednictvím směny nebo účasti na vědeckých seminářích nebo ilegálně prostřednictvím průmyslové špionáže. „Rozsah mezinárodního obchodu s vědeckotechnickými poznatky vyjadřující technologickou úroveň ekonomiky se zaznamenávají v rámci technologické platební bilance (TPB). Ukazatele TPB informují o stupni technologické nezávislosti dané ekonomiky, o původu technologií použitých v produkci nebo v exportu a o vazbě mezi výzkumem a technologickými příjmy dané ekonomiky.“⁴⁸ Přestože trh vědeckotechnických poznatků nabývá v současnosti na významu, jeho úplná liberalizace nepřipadá v úvahu, a to zejména kvůli tajemstvím vojenského a obranného charakteru v různých zemích. Zaměstnanost cizinců viz příloha č. 8.

Od roku 2004 je ČR součástí EU. Jedná se o trh s územní rozlohou 3984 tisíc km² a 462 miliony obyvateli. Úroveň vyprodukovaného HDP v roce 2005 byla dle MMF v EU 13 476,2 mld. USD. Data o počtu obyvatel (velikosti trhu) a vyprodukovaném HDP řadí EU na první místo mezi světovými ekonomickými centry. EU je transevropské politicko-ekonomické propojení trvajícím již půl století. Forma ekonomické integrace, která postupně prošla pásmem volného obchodu, celní unií, společným

---

⁴⁸ Tuleja, P., Nezval, P., Majerová, I.: Světová ekonomika, Computer press, 2007, str. 90

trhem a nyní dospěla do hospodářské a částečně měnové unie. Integrovaní seskupení v této fázi úplně odstraňuje bariéry stojící v cestě pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu. V roce 2008 se ČR stane členem Shengenského prostoru a odpadnou tak vstupní a výstupní kontroly při přechodu hranic. Toto společně s harmonizovanou právní úpravou a sjednocením norem na všech úrovních hospodářskopolitického řízení může být rovněž impulsem pro příliv PZI (viz příloha č. 3). Ve prospěch přílivu PZI hovoří i fakt, že ČR se stala součástí ekonomiky nacházející se v pátém vývojovém stádiu modelu IDP. Právě do těchto ekonomik směřují největší objemy PZI.

Strategická poloha ČR v centru Evropy je faktorem, který odedávna dával ČR komparativní výhodu. Přes ČR vedou všechna tranzitní propojení spojující severní oblasti EU s jižními. Stejně tak velká část tranzitu spojující západ a východ putuje přes ČR. Tranzitními propojeními jsou myšlena kolejová, silniční a vzdušná. Významnost tohoto faktoru se již ukazuje v podobě investic do různých forem logistických, skladovacích a přepravních center.

Pod pojmem finanční globalizace se skrývá portfolio nových finančních a bankovních produktů. Tyto produkty umožňují zvyšovat objemy PZI, které jsou vyváženy na tzv. „emerging markets“. Jedná se o trhy nově industrializovaných zemí JV Asie a Latinské Ameriky, trhy bývalých centrálně plánovaných ekonomik, nyní označovaných jako tranzitivní ekonomiky, Čínu a Indii. Mezi tyto trhy se řadí i Česká republika. Právě „v posledních 20 letech rostou především investice do tzv. emerging markets“.⁴⁹

5.2 Hrozby

- *Rozšíření EU*
- *útlum ve světových ekonomických centrech*
- *Nestabilní politická situace korejského poloostrova (Hyunday)*

---

⁴⁹ Tuleja, P., Nezval, P., Majerová, I.: Světová ekonomika, Computer press, 2007, str. 142

- *Regulační politika EU*
- světové měnové krize
- spekulativní útok na českou měnu
- Pokles světové poptávky po automobilech
- růst diskontní sazby ECB
- Odliv kvalifikované síly

V lednu 2007 se rozšířila EU o dva balkánské státy Rumunsko a Bulharsko. Dalšími kandidátskými zeměmi jsou Chorvatsko, Makedonie a Turecko. Počet obyvatel v těchto čtyřech evropských zemích je 37 milionů, pokud k nim připočteme i Turecko jedná se o téměř 110 milionů nových obyvatel EU. Pro Evropu to znamená zvětšení vnitřního trhu o čtvrtinu. Jednalo by se o nová odbytíště, kde je spotřebitelská poptávka neuspokojená. Pro ČR by to mohlo mít důsledky vážnější. Zmíněných 37 milionů nových obyvatel z balkánských států je relativně dobře kvalifikačně vybaveno, přičemž úroveň mzdových nákladů nedosahuje ani poloviny těch Českých⁵⁰. Stejně tak cena půdy je v nových členských a kandidátských zemích nižší než v ČR. Z hlediska PZI se tedy budou jevit nové členské a kandidátské země EU jako nákladově výhodnější než ČR. Toto jsou ekonomické faktory hovořící v neprospěch ČR. Existují však ještě i další neekonomické faktory. Ty spočívají např. v absenci různých hygienických nebo ekologických norem. Stejně tak předpisy o bezpečnosti zdraví při práci nebývají v těchto zemích přísné stejně jako v EU a pro investující firmy z nich plynou nižší náklady. Navíc blízkost Turecka se 70 miliony obyvatel je dalším faktorem pro alokaci PZI spíše na Balkán, než do ČR z důvodu úspory tranzitních nákladů.

V současnosti se realizuje Korejská PZI do ČR v hodnotě přesahující 1,1 miliardy EUR. Tato investice, která svým rozsahem patří k největším v ČR, je však ohrožena několika faktory. Nejvýznamnějšími jsou úplatkářské aféry v Jižní Koreji a politická nestabilita Korejského

---

⁵⁰ více na www.euroskop.cz

poloostrova, který se v době Korejské války rozdělil na dva státy a to komunistickou Severní Koreu a demokratickou Jižní Koreu. Prostředkem korejského poloostrova probíhá vojensky ostře střežená hranice. Severní Korea provedla v listopadu 2006 test jaderné zbraně. Jižní Korea oficiálně jadernými zbraněmi nedisponuje, je to ovšem netransparentní korupční prostředí, kde byly v 90. letech obviněni z korupce její dva prezidenti. Generální ředitel automobilky Hyundai, která v ČR uskutečňuje výše zmíněnou investici byl usvědčen ze zpronevěry dvou mld. Kč použitých na uplácení vládních úředníků. Ještě větší korupční skandál však představuje transakce za níž stojí opět Hyundai. Jedná se o obvinění z podílu na nelegálním převodu více než 500 mil. dolarů na účty severokorejské vlády. Společnost Hyundai tuto transakci maskovala jako svou PZI v Severní Koreji. Skutečným dárcem peněz však byla jihokorejská vláda v jejímž čele stál prezident Kim Te-džung. Záměrem bylo přilákat (uplatit) Severní Koreu k mírovým jednáním, za což prezident Kim Te-džung obdržel Nobelovu cenu za mír. Společnosti Hyundai byly za roli prostředníka na oplátku od Jihokorejské vlády přiděleny významné státní zakázky. Vizitka jak Jižní Koreje, tak společnosti Hyundai je tímto vážně poškozena. Navíc generální ředitel automobilky Hyundai Čong Mong-ku je v případě obžalován, jeho případné odsouzení může průběh této miliardové investice značně pozdržet. Tento incident může negativně ovlivnit i pověst ČR. V důsledku těchto událostí nemusí být po jihokorejských automobilech poptávka odpovídající kapacitě stavěného závodu a tudíž nemusí být dodrženy předpokládané hodnoty vytvořených pracovních míst a příspěvku k HDP.

Suma PZI proudících do ČR z EU je dlouhodobě nejvyšší.(viz přehled následující kapitola). Důležitou proměnnou která tyto PZI ovlivňuje je zdravá konkurence a transparentní legislativní prostředí. „Konkurenci můžeme definovat jako situaci, kdy každý, kdo odhalí příležitost k dosažení zisku, může této příležitosti v rámci jednání nenarušujícího práva ostatních využít. Konkurence je tedy prvotně právní, nikoli ekonomický

pojem.“⁵¹ Problém současné EU je v tom, že existuje značně neprůhledné právní prostředí. „Základní postulát Lisabonské strategie vychází z poměrně široce akceptované definice či pojetí konkurenceschopnosti: aby mohla růst životní úroveň EU, je potřeba zvýšit zaměstnanost a růst produktivity cestou rozsáhlého rejstříku reformních politik a nastolením takového makroekonomického rámce, jenž bude podporovat růst a zaměstnanost. Vychází současně z přesvědčení, že vyšší růst a nová pracovní místa nebudou dosažena na základě jakékoli jednotlivé, izolované akce. Řešení podle tohoto konceptu spíše spočívá v sérii vzájemně propojených iniciativ a strukturálních změn, jež skrze soustředěnou akci v EU naplní její nepochybný potenciál.“⁵² Přetížené ambice EU ohledně koordinace tržních aktivit jsou ve výše zmíněném předpokladu lisabonské strategie dobře viditelné. Pro příliv PZI do ČR není třeba Evropskou unií tvořený nový makroekonomický rámec, reformní politiky, série vzájemně propojených iniciativ a plánované strukturální změny. Není třeba ani nařízení ES č. 4064/89 o kontrole spojování podniků, kdy je každý jednotlivý případ posuzován a je zkoumáno zda nevznikne firma s dominantním postavením na trhu. Tato politika ze strany EU omezuje investiční optimismus v rámci EU a v jejím důsledku nejsou využity všechny investiční příležitosti. Stejně tak může odrazovat regulační politika EU i investory z jiných zemí. Příkladem může být např. nabídka Indické společnosti Mittal Steel na převzetí evropského Arceloru. Neskončilo pouze u zamítavého stanoviska evropského antimonopolního úřadu. „Vládní úředníci vyjádřili své obavy i trochu jiným způsobem. Francie, Lucembursko a Španělsko, kde má Arcelor své továrny, se spojily, aby ještě posílily strach z neslučitelného střetu obchodních kultur. Argumenty zněly povědomě? důvěryhodnému západu hrozí, že bude pošpiněn levným nekvalitním Východem.“⁵³

---

⁵¹ Lipka, D.: Jak EU odmítá bohatství a prosperitu, Liberální institut, 2006, str. 17 - 18

⁵² Zahradník, P.: Nová Lisabonská strategie, ekonomické výzvy a zdravotnost finančních toků, Mezinárodní politika, 2005, str.6

⁵³ Tuleja, P., Nezval, P., Majerová, I.: Světová ekonomika, Computer press, 2007, str. 62

5.3 Silné stránky

- *Relativně stabilní politické prostředí*
- *Makroekonomická stabilita*
- *Členství v mezinárodních organizacích*
- Relativně nízká cenová hladina
- Obecně dobře kvalifikovaná pracovní síla
- Hustá silniční i železniční infrastruktura
- *Kladná hodnocení ratingových agentur*
- ČR je atraktivní destinací pro zahraniční investory
- Systém investičních pobídek

Česká republika má dvoukomorový parlament. Jeho osazení tvoří 5 politických stran, které se dlouhodobě střídají ve vládě. V Česku působí několik extrémistických skupin (např. Národní odpor), ale žádná z nich se dlouhodobě nedokázala prosadit a získat politický mandát. Nejsilnějšími stranami posledních 10–ti let v Česku jsou Sociální a Občanští demokraté, což kopíruje evropský politický model. Současná vláda ODS si klade za cíl reformy ve směru liberalizace trhu a snižování daní, což je další impuls k investiční činnosti.

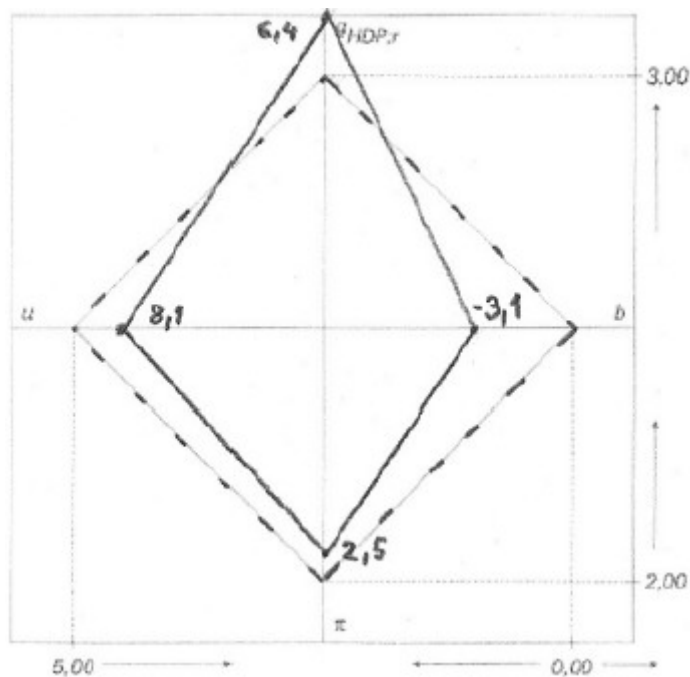
Tranzitivní období české ekonomiky pomalu doznívá a ČR se stává stabilní rostoucí tržní ekonomikou. Vysoké míry inflace v minulém desetiletí se podařilo utlumit a nyní již inflace (přírůstek CPI) probíhá dle inflačního cílování ČNB. Ta na období od ledna 2006 stanovila inflační cíl 3%, přičemž odchylka může být 1 procentní bod na obě strany. „Inflační cíl bude platit průběžně až do přistoupení ČR k eurozóně, kdy realizace měnové politiky směřující k udržování cenové stability přejde na Evropskou centrální banku (ECB).“⁵⁴ Zatímco inflaci se daří držet v „inflačním koridoru“ nezaměstnanost se za poslední 2 roky držela v rozmezí 9 – 7%. Přestože je toto číslo menší než je evropský průměr je

---

⁵⁴ Bolfová, P.: Inflační cíl od ledna 2006, dostupné na:
http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2004/568.html

stále ještě prostor pro její snižování. V USA se dlouhodobě pohybuje nezaměstnanost kolem 5% a standardní učebnice ekonomie mluví o 5-ti procentní míře nezaměstnanosti jako o přirozené. Současná míra nezaměstnanosti je 6,1%, což je nejnižší hodnota od 1998. I nadále jsou tendence pro snižování nezaměstnanosti, zejména díky růstu HDP. Česká ekonomika prodělala v letech 1997 – 1998 hospodářskou depresi. Poté byl reformními balíčky nastartován hospodářský růst v roce 2002 byla slabá recese a od té doby roste HDP vysokými tempy. V letech 2005 a 2006 dosáhl růst HDP 6,5%, resp. 6,4%. Za 1. čtvrtletí roku 2007 dosáhl růst HDP 6,1%. Plnění cílů hospodářské politiky graficky znázorňuje magický čtyřúhelník⁵⁵. Optimální tvar vychází z kritérií OECD a makroekonomická stabilita země je tím větší, čím víc se ideální a reálný tvar překrývají.

Obrázek č 10: Magický čtyřúhelník, čárkovaně ideální, tlustou čarou pro ČR v roce 2006

Zdroj: vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

ČR je členem více jak šesti desítek různých mezinárodních organizací.⁵⁶ „Organizace spojených národů navázala na činnost Společnosti národů založené po první světové válce. Dne 24. října 1945

⁵⁵ Více v: Tuleja, P; Majerová, I; Nezval, P; Základy makroekonomie, computer press, Brno, 2006, str. 267

⁵⁶ Přehled dostupný na: <http://visegradgroup.eu/main.php?folderID=945>

podepsali zástupci tehdejšího Československa v San Francisku Chartu OSN, již společně s dalšími 49 státy OSN ustavili. .. Do činnosti Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj se Česká republika zapojila 21. 12. 1995, avšak již několik předchozích let s organizací intenzivně spolupracovala. Při přecházení na tržní ekonomiku, které v ČR započalo na přelomu let 1990 a 1991, poskytla OECD zemím střední Evropy důležité databáze, analýzy a konzultace v rámci programu Partneri v transformaci. .. Česká republika se do systému kolektivní bezpečnosti zapojila 12. března 1999 svým vstupem do NATO, o který usilovala od počátku 90. let. Ještě předtím získala status přidruženého delegáta a zapojila se do programu Partnerství pro mír. .. Česká republika projevila zájem o vstup do EU již v roce 1993. O tři roky později požádala o vstup oficiálně. Hospodářský růst, stabilizace společnosti a nakonec i úspěšné referendum vedly 1. května 2004 k završení úsilí země o vstup do sjednocené Evropy při dosud největším rozšíření z 15 na 25 členských zemí.⁵⁷

ČR je atraktivní destinací pro zahraniční investory (viz příloha č. 7 Porovnání očekávání a zkušeností zahraničních investorů v ČR). Nachází se v samém centru Evropy a sousedí s 80-ti milionovým německým a 40-ti milionovým polským trhem. Transparentní politické prostředí, připravovaná reforma veřejných financí, systém investičních pobídek a kladná hodnocení ratingových agentur atraktivitu dále umocňuje.

5.4 Slabé stránky

- *Dlouhodobě slabý mandát vlády*
- *Špatný fyzický stav dopravních sítí a nedostatečná hustota rychlostních a dálničních tahů*
- Relativně malý trh
- Nedostatečná mobilita pracovní síly

---

⁵⁷ Oficiální web ČR.; Členství v mezinárodních organizacích, dostupné na: <http://www.czech.cz/cz/ceska-republika/politika/mezinarodni-vztahy/clenstvi-v-mezinarodnich-organizacich/>

- *Ekonomické problémy spojené s podporou PZI*⁵⁸
- Nízká produktivita práce oproti E-15
- Nízká a pomalá vynutitelnost práva

Česká veřejnost v moderní české historii podporuje pravici i levici přibližně stejným podílem hlasů. Tomu odpovídají i dostupné výsledky voleb do poslanecké sněmovny ČR, kde ani pravicové ani levicové strany nezískali ještě nadpoloviční většinu všech možných hlasů. V období 1998 – 2002 vládla menšinová vláda ČSSD s 98 mandáty. V období 2002 – 2006 vládla koalice ČSSD s křesťanskými demokraty a Uníí svobody – Demokratickou unií, která měla 101 mandátů. V roce 2007 vznikla nová koaliční vláda v čele s ODS, doplněná křesťanskými demokraty a stranou Zelených. Ta disponuje 100 mandátů. Z přehledu je patrná politická křehkost, která za posledních deset let neměla sílu provádět reformy, v čele s nezbytně nutnou reformou veřejných financí. Důsledkem je růst vládního dluhu, což je jeden z faktorů, při hodnocení země ratingovými agenturami a udělování známky „countryratingu“.

ČR disponovala ke 31. 12. 2006 633,33 km dálnic a 330,862 km rychlostních silnic. Mapa dálniční sítě, včetně plánované viz příloha č. 11. Jejich technický stav ale neodpovídá evropskému průměru. V Česku totiž dlouhodobě chybí prostředky na správu a údržbu silnic. To byl také jeden z důvodů, proč stát převedl vlastnictví silnic 2. a 3. kategorie na kraje. Pod evropským průměrem je i technický stav českých mostů. Důkazem je i výroční zpráva 2006 Ředitelství silnic a dálnic, která říká: „Stav stávajících mostů na dálnicích a silnicích 1. třídy se od r. 2004 evidentně zhoršuje.“⁵⁹ Z počtu 3095 českých mostů na dálnicích a silnicích 1. tříd je jich 327 ve špatném až havarijním stavu. Železniční síť má ČR nejhustší pokrytí, ze všech států EU. Pokrytí činí 0,12 km na km², elektrifikováno je 0,04 km na km². Technický stav železniční sítě je však již nevyhovující,

⁵⁸ Problémy typu: Pán a správce, Nátlak zájmových skupin, dobývání renty

⁵⁹ Ředitelství silnic a dálnic: Výroční zpráva 2006, str. 33, dostupné na: [http://www.rsd.cz/rsd/rsd.nsf/0/98ca621abafdd582c125731c002e465d/\\$FILE/vz_2006.pdf](http://www.rsd.cz/rsd/rsd.nsf/0/98ca621abafdd582c125731c002e465d/$FILE/vz_2006.pdf)

vlakly jezdí pomalu a ani nejnovější soupravy Pendolina, které dosahují 160 km/h (tuto rychlost dosahují na rovných úsecích i obyčejné „staré“ rychlíky) se nemohou rovnat s rychlými vlaky v EU-15. Např. vlaky TGV dosahují přes 500 km/h⁶⁰.

Pro plnění cílů hospodářské politiky (viz úvod) je třeba porovnávat celkové náklady a celkové výnosy z udělené investiční pobídky. Nejvhodněji se jeví selektivní výběr investorů, kteří mají největší kladný rozdíl mezi celkovými výnosy uskutečněné investice minus celkové náklady na přilákání investice. Na tomto místě je však třeba upozornit na související ekonomické problémy. Prvním z nich je jakým způsobem vybrat kritéria a jaké váhy jim přiřadit právě pro účely selektivního hodnocení. Druhým problémem je samotný proces přidělování investičních pobídek a hodnocení uskutečněných projektů, který s sebou nese náklady v podobě růstu státního aparátu a byrokracie. Dále se objevují problémy pána a správce mezi zainteresovanými orgány vlády a agenturou na podporu investic, tlaky zájmových skupin a problém dobývání renty, tzv. Rent-seeking. Problémem je i samotná podpora selektivně vybraných firem, neboť znamená přesun nákladů na ostatní subjekty v zemi (firmy, domácnosti, aj.). „Při udělování podpory zahraničních investic dochází ke značným přerozdělovacím procesům a jako většiny redistribučních procesů zde existuje několik zájmových skupin, které chtějí získat výhody (slovy teorie veřejné volby chtějí dobývat rentu. V případě jednání o udělování investičních pobídek jsou hlavní zájmovou skupinou velcí (zejména zahraniční) investoři, kteří se snaží pro své investice vyjednat výhodnější podmínky než má jejich konkurence. Druhou zájmovou skupinou je stát, resp. instituce (či jednotliví úředníci), které se na podpoře investic podílejí. Do hry také vstupují zájmy třetích stran veřejnost, domácí a zahraniční firmy, dosud nezúčastněné státní instituce apod., jejichž role, zájmy a vyjednávací síla se značně liší. Druhým problémem je tzv. vztah principal-agent (pán-správce) ve veřejném sektoru v rámci rozhodování o investiční

---

⁶⁰Francouzské státní dráhy: Did you knot?, dostupné na: http://recherche.sncf.com/uk/uk_index.html

podpoře. Teorie vztahu pána a správce popisuje situaci, kdy správce firmy (manažer) má částečně odlišné zájmy než pán (vlastník firmy). Zatímco vlastník sleduje především ziskovost firmy, manažer může sledovat cíle jiné jako maximální obrat, růst firmy a tím růst vlastního postavení, zvýšení prestiže či mimo platových výhod. Tato situace může nastat především díky asymetrii informací, kdy v informační převaze je správce. Podobné vztahy jsou i v rámci veřejného sektoru. V rozhodování ve veřejném sektoru je principálem veřejnost a agentem demokraticky zvolená vláda. V procesu jednání o pobídkách se násobí problémy vztahu principál-agent, kdy vláda (zvolení politici) je současně agentem i principálem. Principálem je vláda ve vztahu k byrokratickému aparátu, který je vládě podřízen, avšak tento byrokratický aparát má vůči vládě informační převahu. Problematický řetězec vztahu principal-agent se dále komplikuje v případě zapojení investiční agentury do rozhodovacího procesu o udělování investičních pobídek. Investor se snaží maximalizovat přidělenou státní podporu, ale zájem o maximalizaci udělené podpory (a tím i zvýšení pravděpodobnosti přilákání investora) však má i řada dalších uvedených aktérů „hry o pobídky.“ Lze říci, že vládní orgány nemají významné stimuly omezovat rozsah a výši selektivní podpory, ale právě naopak. Výsledkem je prosazování zájmů jednotlivých skupin, kdy se ztrácí vazba na ekonomické opodstatnění investičních pobídek, a to dokonce i s ohledem pouze na vnímané náklady a vnímané přínosy. Problémy však nekončí udělením investiční pobídky, protože systém je třeba posuzovat i ex-post. Jedná se zejména o kontrolu plnění závazků a požadavků plynoucích z udělených pobídek, ke kterým se investor smluvně zavázal.⁶¹

---

⁶¹ NEWTON Holding: Investiční pobídky a jejich efektivnost – výzvy a pasti hospodářské politiky vůči přímým zahraničním investicím, Praha, 2003, str. 7, Dostupné na: www.newton.cz

4. Analýza přílivu PZI do ČR

Proces investování je neodmyslitelnou součástí procesů probíhajících na trhu. V tabulce jsou nejprve uvedeny investice, jež do české republiky přitekly v letech 1999 – 2006 z celého světa. Poté jsou uvedeny zvlášť hodnoty za menší geografické celky Evropu, Evropskou patnáctku, Asii a Ameriku. Viz též příloha č. 1 - příliv PZI do ČR podle zemí a sektorů.

Tabulka č. 3: Teritoriální struktura PZI směřujících do ČR (v mil Kč)

rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Svět	218 811,5	192 421,1	214 585,3	277 689,5	59 316,1	128 059,4	279181,5	134677,1
Evropa	196 445,7	172 185,4	198 394,6	268 294,8	33 886,1	117 310	262133,4	122493,4
EU – 15	182 152,8	153 046,9	187 153,9	246 525,6	23 637,3	108 677,3	233877,2	96438,9
Asie	1 919,0	1 824,5	2 792,0	3 812,4	9 585,2	2 341,5	4184,9	6854,3
Amerika	20 505,7	18 207,9	13 709,8	5 694,3	15 597,0	7 978,8	9589,3	6174,8
Z. S. *	-58,9	203,3	-311,1	-112	247,8	429,1	3273,9	-845,4

* Zbytek Světa

Zdroj: www.cnb.cz, vlastní výpočty

Celkové hodnoty z počátku sledovaného období (1999 – 2001) jsou relativně stejné a mění se jen v řádu několika procent. Dosahují hodnoty okolo 200 mld. Kč. Převážná většina investic má svůj původ v Evropě, zejména ve státech tehdejší evropské patnáctky. V tabulce to již není uvedeno, ale největší podíl na Evropských investicích mají investice z Německa a Nizozemska, které tvořily přes 50% celkových Evropských investic. Naopak stabilně nízké investice do ČR vykazovala Itálie, jejíž podíl na investicích z Evropy dosahoval stěží 1%. Investice z Asie tvoří cca 1% celkových investic a hlavním asijským investorem je Japonsko. Americké investice do české ekonomiky se pohybovaly v řádu desítek mld. a dosahovaly úrovně 10%. Většina Amerických investic pocházela z USA a Kanady, státy střední Ameriky se na investicích v Česku podílely jen zlomkem a státy Jižní Ameriky neinvestovaly v České republice vůbec.

V roce 2002 se hodnota přímých zahraničních investic do ČR vyšplhala až na 277 mld. V letech 2003 – 2004 celkové investice prudce poklesly. V roce 2003 na hodnotu 59 miliard a v roce 2004 na 114 mld. Struktura investic dle geografického členění přibližně odpovídá struktuře z období 1999 – 2001. Za roky 2005 a 2006 dosáhla kumulovaná suma investic 398 mld. Kč.

6.1 Analýza přílivu PZI do ČR dle IDP

Tato data mají ovšem ještě jinou vypovídací schopnost, než že oznámí absolutní hodnotu investic. Jedná se o to, že v zemích existuje tzv. investiční cyklus⁶² a tato data ho popisují. Investiční cyklus má 5 vývojových stádií a více informací o něm podávají práce prof. Dunninga⁶³. V prvním a druhém vývojovém stádiu investičního cyklu se země nachází ve fázi, kdy není plně rozvinuta infrastruktura, telekomunikace apod. Většinou ani politická situace v zemi nenahrává jejímu rozvoji a vláda nemá o zahraniční investory zájem. Země je ekonomicky slabá a její ekonomika je závislá na primárním a sekundárním sektoru hospodářství. Služby nejsou v ekonomice významné a jsou poskytovány převážně státem.

Ani v jednom z těchto dvou stupňů se ČR nenacházela v roce 1999, kdy začíná má analýza. Důvodem je mimo jiné poměrně rozvinutá infrastruktura a telekomunikace, které jsou charakteristickým znakem třetího vývojového stádia a tržní ekonomika v té době již dost podobná ekonomikám v EU (tedy „svázaná protržní“ legislativou), která byla orientovaná i na podporu přímých zahraničních investic. V prvních dvou stádiích je patrný růst zahraničních investic, který se právě ve třetím stádiu zastaví a zůstává konstantní. „Důvodem je skutečnost, že ve třetím vývojovém stádiu ztrácí země svou původní sadu komparativních výhod

---

⁶² Sereghiová, J.: Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí, Professional publishing, 2004, str. 7.

⁶³ Více o investičních cyklech J.H. Dunning: „The Location of Foreign Investment Activity“ Journal of International Business Studies, a Dunning J.H., Narula R.: The Investment Development Path Revisited, Routledge, London 1996

spojenou s nízkými mzdovými tarify.⁶⁴ Prvotní investice do ČR směřovaly převážně do průmyslu a standardizovaných výrob, jež byly náročné na práci. Nicméně postupné zvyšování životní úrovně a s ním růst mzdových hladin tento trend zarazilo. Lidé s vyššími příjmy začali být náročnějšími spotřebiteli a původní standardizované výrobky jejich potřeby přestaly uspokojovat. Zahraniční investoři tedy již nerealizují zisky z nižších mezd a odbytu standardizovaných výrobků, ale převážně ze svých marketingových, technologických a organizačních schopností.

České podniky se v tomto investičním stadiu stávají dodavateli a subdodavateli i těch technologicky nejnáročnějších investorů. To samozřejmě klade vysoké nároky na jejich know how. „Je zřejmé, že to se zvyšuje, stejně jako technologická zdatnost a vybavenost obyvatelstva.“⁶⁵ Ve světle těchto skutečností roste konkurenční schopnost českých podniků založená na vysoké technické vyspělosti. Tím proběhla výměna sady komparativních výhod, která již není založena na původních nízkých mzdových tarifech, ale její podstatou se stala nově nabytá technologická konkurenceschopnost českých podniků.

Období let 2003 – 2004 bych hodnotil jako období, kdy země procházela 4. vývojovým stádiem investičního cyklu. Je to především proto, že země se již rozvíjí s novou sadou komparativních výhod. Domácí podnikatelé jsou díky ní schopni obstát i v sofistikovaných výrobcích a konkurují zahraničním investorům na vnitřním trhu. Cena kapitálu je nyní nižší, než náklady domácí práce. Proto investovali zahraniční investoři do vysoce kapitálově náročných projektů. Jako příklad bych uvedl investice do výstavby center sdílených služeb jako DHL Information Services (Europe) nebo ExxonMobil Business Support Center Czechia.

---

⁶⁴ Calderon-Rossel, Jorge R.: „Towards the theory of foreign direct investment“ Oxford Economic Paper, New Series, Vol. 37, No. 2. (Jun. 1985), pp. 282 – 291. dostupné na <http://www.jstor.org/>.

⁶⁵Meier, Gerald M.: „Legal-Economic Problems of Private Direct Foreign Investment in Developing Countries“ The University of Chicago Law Review, Vol. 33, No. 3. (spring, 1966) pp. 463 – 493. dostupné na: <http://www.jstor.org/>.

V období let 2005 – 2006 (výkaz PZI v platební bilanci pro rok 2006 viz příloha č. 2) vzrostla hodnota PZI o téměř 130 % oproti období předchozímu a to na 398 mld. Kč. To by odpovídalo přechodu země do 5. stádia investičního cyklu, který se právě vyznačuje prudkým nárůstem přímých zahraničních investic. Specifikem této fáze je poznatek, že zde sílí tendence nerealizovat přeshraniční vztahy na trhu, nýbrž je internalizovat⁶⁶. Česká republika je působištěm několika předních světových automobilek. Je známým faktem, že automobilka je ve své podstatě montážní závod a naprostou většinu komponentů si nevyrábí sama, ale odebírá je od svých dodavatelů. Tomu odpovídá právě struktura investic, kdy jejich nezanedbatelná část je do ČR směřována právě dodavatelskými subjekty těchto automobilek. V roce 2005 to byli např. německý výrobce automobilových komponentů společnost Kiekert, japonská společnost Toyoda Gosei, která vyrábí airbagy nebo další Japonská společnost Futaba, která vyrábí lisované autodíly. Všechny tyto tři společnosti mají jako svého hlavního obchodního partnera buď automobilku TPCA v Kolíně nebo mladoboleslavskou Škodovku. Investice jen těchto tří společností činily 4 miliardy korun⁶⁷. Dalším atraktivním sektorem byly strategické a vývojové služby a v těchto oblastech investovaly významné multinacionální korporace. Společnost SAP otevřela v Praze Business service center Europe, které bude poskytovat podporu všem pobočkám SAP v Evropě, Africe a blízkém východě a to v oblastech HR, financích a administrativě. Další společností, jež se rozhodla v ČR vybudovat centrum sdílených služeb, je německá Lufthansa. Společnost Microsoft zase investovala do výstavby centra pro vývoj softwaru, kde bezprostředně vznikne kolem cca 200 vysoce kvalifikovaných pracovních míst v oblasti IT. V roce 2006 byla skladba PZI podobná jako v roce 2005. Většina PZI mířila do sekundárního sektoru a rozvíjela tradici ČR jako montážní výrobní linky. Největší investicí byla investice Hyundai motor v hodnotě 30 mld. Kč, následovaly investice v žatecké průmyslové zóně

---

⁶⁶ Sereghiová J.: Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí, professional publishing, 2004, str. 11.

⁶⁷ Vlastní výpočet na základě údajů z www.czechinvest.org.

společností IPS Alpha v hodnotě 3 mld. Výrobce automobilových komponent Automotive Lighting Reutlingen, především světlometů, investoval v Pávově u Jihlavy 2,6 mld. Kč. Dodávat bude pravděpodobně novému závodu Hyundai a již dodává do Škody Mladá Boleslav. Hitachi investovala v Královéhradeckém kraji a v roce 2007 plánuje miliardovou investici v žatecké zóně Triangle. Největší investicí do technologického parku byla investice společnosti Central connect group v Moravskoslezském kraji v hodnotě 1,05 mld. Kč. Všechny tyto tzv. „výrobní PZI“ svědčí o postupující globalizaci v mezinárodním obchodě a o faktu, že se firmám jednoduše vyplatí internalizovat přeshraniční obchodní vztahy formou PZI. Přehledně to vystihuje matematický zápis: „korunová hodnota (pro firmu náklad) PZI v hostitelské zemi < transakční náklady spojené s výrobou v domácí zemi a exportem do hostitelské země“.

6.2 Analýza přílivu PZI do ČR dle OKEČ

Analýza přílivu PZI dle odvětví odvětvové klasifikace ekonomických činností vynáší na světlo důsledky hospodářské politiky a stejně tak potvrzuje průchod ČR tzv. „investičními cykly.“

Tabulka č. 4: PZI dle odvětvové klasifikace ekonomických činností (v mil Kč)

OKEČ	Sektory a odvětví	2006 mil. CZK	2005 mil. CZK	2004 mil. CZK	2003 mil. CZK	2002 mil. CZK	2001 mil. CZK	2000 mil. CZK	1999 mil. CZK
01-05	ZEMĚDĚL., LESNICTVÍ, RYBOLOV	-1 229,0	-24,8	2 144,0	52,6	-62,7	1 104,2	323,0	219
10-14	DOBÝVÁNÍ NEROSTŮ	5 208,7	-3 859,8	3 392,6	874	904,7	1 387,3	2 970,4	8 619
15-37	ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	49 489,6	22 142,0	26 000,6	73822,9	32 761,6	62 879,8	79 109,1	69 481
40-41	ELEKTRINA, PLYN, VODA	-5 584,8	10 276,3	7 440,9	7036,4	12 579,4	10 257,9	7 951,4	11 528
45	STAVEBNICTVÍ	-786,7	2 188,7	305,2	4320,7	6 042,1	2 971,0	3 877,0	503
50-52	OBCHOD A OPRAVY	25 506,9	9 711,7	20 675,5	15529,9	5 547,6	23 964,0	21 632,3	
55	POHOSTINSTVÍ A UBYTOVÁNÍ	1 020,4	-1 114,3	-1 673,1	2919,1	2 673,7	2 809,3	-446,8	50826*
60-64	DOPRAVA A TELEKOMUNIKACE	-2 535,3	138 318,4	6 933,8	-82177,8	143 863,8	31 375,9	9 838,1	6 806
65-67	FINANČNÍ ZPROSTŘEDKOVÁNÍ	19 287,6	54 143,5	19 634,2	25152,7	48 485,1	60 234,4	36 032,6	52 078
70-74	NEMOVIT. A SLUŽBY PRO PODN.	44 211,1	51 808,2	42 243,0	12410,9	12 189,4	17 355,5	28 904,5	14 566
75-99	OSTATNÍ SLUŽBY	88,7	-4 408,4	747,0	-625,3	12 704,7	246,0	2 229,5	4 187
01-99	CELKEM	134 677,1	279 181,5	127 843,6	59316,1	277 689,5	214 585,3	192 421,1	218 812

* údaj za kategorie OKEČ 50 – 55 dohromady

Zdroj: www.cnb.cz, vlastní výpočty

Počátky privatizace v ČR sahají do roku 1991, kdy byla privatizována Škoda auto. Skutečně vstřícná politika vlády vůči zahraničním investorům se však v ČR projevila až ve druhé polovině 90. let. Sledované období od roku 1999 do roku 2006 vykazuje nízké PZI do primárního sektoru, kde nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 1999 a to 8,38 mld. Míra PZI směřujících do zpracovatelského průmyslu nabývá po celé období vysokých hodnot. Částečně je to způsobeno privatizací sektoru zpracovatelského průmyslu v rámci kterého se soustřeďují PZI do restrukturalizujících se podniků. Do rukou zahraničních investorů přecházeli převážně podniky z dřevozpracujícího průmyslu nebo výroby elektrických strojů a přístrojů a výroby radiových televizních a spojovacích zařízení. Podíl tržeb ve třech výše vyjmenovaných odvětvích byl nadpoloviční ve prospěch podniků s PZI ve smyslu definice z první kapitoly⁶⁸. Vládní hospodářská politika cílená na podporu zahraničních investorů lákala do zpracovatelského průmyslu další PZI. Ty byly převážně realizovány jako investice na zelené louce a soustředily se do výroby dvoustopých vozidel, přidružené výroby pryžových a plastických produktů nebo optických přístrojů. Naopak neatraktivním se ukázal být průmysl textilní, oděvní a kožedělný, jehož vysoká náročnost na pracovní sílu s sebou nese vysoké náklady. Nejvíce PZI směřovalo za sledované období do sektoru služeb (viz příloha č. 5 atraktivita investic do služeb ČR). Bylo to jednak dílem privatizace a v jednotlivých letech je pozorovatelné vychýlení směrem k sektorům, jež byly privatizované. Např. v roce 2001 byla privatizována Komerční Banka do rukou Societe Generale, což se promítá do položky finanční zprostředkování. Ta činí v roce 2001 60 mld. V roce 2000 byla privatizována Česká spořitelna rakouskou Erste Bank, což se opět promítlo do položky finanční zprostředkování, která nyní činí 36 mld. Vysoké položky v sektoru doprava a komunikace jdou na vrub telekomunikačních společností. Nejvyšší částka je z roku 2002 a to 142

---

⁶⁸ Metodika OECD AFA – Activities of Foreign Affiliates vychází z metodiky národních účtů zemí OECD a za podnik pod zahraniční kontrolou považuje podnik s více než 50% podílem zahraničního investora na základním jmění

mld. V roce 2002 se jednalo o investici T-mobilu. Druhá nejvyšší částka je potom z roku 2005 ve výši 138 mld. Jednalo se o vstup Vodafonu do sítě Oskar. Další odvětví s vysokými PZI je odvětví obchod a opravy, kde byly dominantními investice maloobchodních řetězců jako Tesco nebo Kaufland. V odvětví pohostinství a ubytování jsou obsaženy PZI „fastfoodových řetězců“. Naznačená struktura PZI, která se jeví ve prospěch PZI do terciárního sektoru, je ve shodě s výše uvedenou analýzou přílivu PZI dle IDP. Ta říká, že ČR ztratila komparativní výhodu v pracovně náročných výrobcích a největší díl PZI směřuje do kapitálově náročné výroby. To je právě sektor služeb a odvětví zpracovatelského průmyslu s vyšší přidanou hodnotou (automobily, optika, elektronika). Dále všechny výše zmíněné PZI pocházejí od „západoevropských“ firem (s výjimkou „fastfoodových řetězců“⁶⁹), což je ve shodě s údaji o teritoriální struktuře PZI, kde vždy většina PZI pochází z EU-15.

---

⁶⁹ Označením „fastfoodové řetězce“ míníme MC Donald a KFC jejichž mateřské společnosti mají sídla v USA.

5. Komparace mezi hodnotami PZI a hodnotami HDP a míry zaměstnanosti

Nyní je čas odpovědět, na kolik je vládní hospodářská politika účinná a jak PZI působí na hlavní makroekonomické agregáty. Není na škodu v úvodu říct, že zaměstnává rozsáhlý byrokratický aparát, který by jinak nebyl. Státní hospodářská politika ve smyslu vstřícné podpory k PZI není bezriziková. Do značné míry je politickou prezentací vlády. Slouží k její propagaci jak před voličskou veřejností, tak zahraničními subjekty. Přece jen se získaná investice většinou hodnotí kladně, a to jak v Čechách, tak i v zahraničí, neboť ne každý zná všechny relevantní informace pro její objektivní hodnocení. Toho vláda často využívá.

7.1 Závislost mezi hodnotami PZI a nominálního HDP

Skutečnost, že absolutní hodnoty z tabulky přímých zahraničních investic nevykazovaly ve sledovaném období žádný trvalý růst, neznamená, že by neměla žádnou vypovídací hodnotu. Ukazují na to, jak Česká republika procházela jednotlivými stádii investičního cyklu. Páté stádium je stádium nejvyšší, nachází se v něm většina zralých tržních ekonomik, což dokládá, že průchod vývojovými stádii a zahraniční investice komplexně české ekonomice prospěly.

Tabulka znázorňuje hodnoty růstu HDP od roku 1999. Tj. od 1. roku, kdy celý kalendářní rok fungoval systém podpory PZI, tzv. „pobídkový systém“.

Tabulka 5: Nominální HDP (v mil Kč) a míra růstu (v %) HDP v letech

rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nom.HDP	2080800	2189200	2352200	2464400	2577100	2817400	2994400	3220300
Míra růstu	1,3	3,6	2,5	1,9	3,6	4,6	6,5	6,4

Zdroj: www.czso.cz

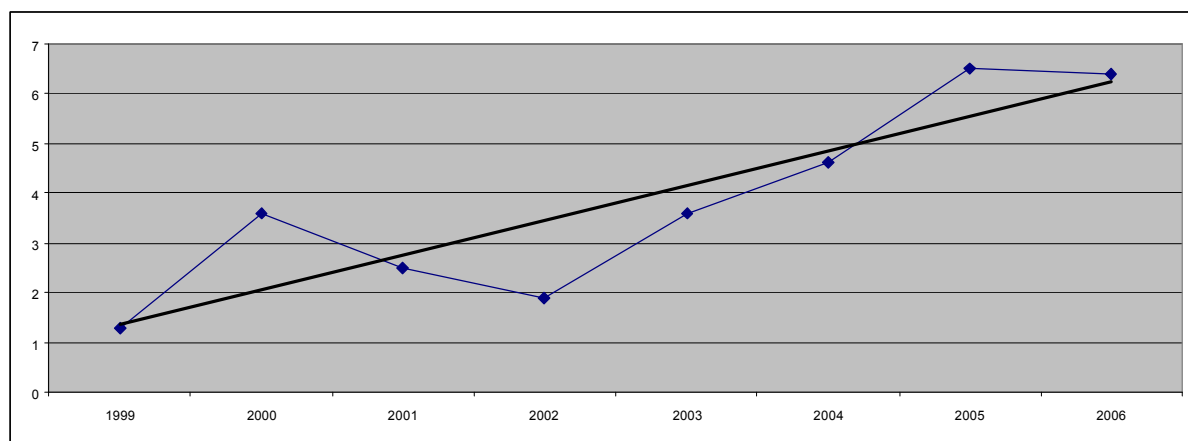
Nyní upravíme hodnoty přílivu PZI do přírůstkového tvaru, aby jejich formát kopíroval úpravu HDP. Z měr růstu je zřetelné, jak hodnoty přílivu PZI v jednotlivých letech kolísaly. Trendové funkce zachycují trend míry růstu HDP a trend míry růstu přílivu PZI. Zatímco trendová funkce HDP je rostoucí, trendová funkce míry přílivu PZI vykazuje setrvalý stav. To jasně ukazuje, že pokud se jedná o vývoj trendu jednotlivých veličin, jak míry růstu HDP, tak velikosti investic, nijak spolu nekorespondují. Efekt PZI je však kumulovaný a tato trendová funkce tento efekt nevystihuje. Pokud by byla trendová funkce pro míry růstu PZI konstruována s tímto předpokladem (který je často uváděn, ovšem data se pro něj zcela přesně nedají filtrovat), můžeme předpokládat, větší shodu ve směru těchto trendových funkcí.

Tabulka 6: Nominální PZI a míra růstu (v %) PZI v letech 1999 – 2005 (v mil Kč)

rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nom. PZI	218811,5	192421,1	214585,3	277689,5	59316,1	128059,4	279181,5	134677,1
Míra růstu	82,3	-12,1	11,5	29,4	-78,6	115,9	118	-51,8

Zdroj: www.cnb.cz, vlastní výpočty

Graf č. 2: Vyrovnaní hodnot růstu HDP trendovou funkcí

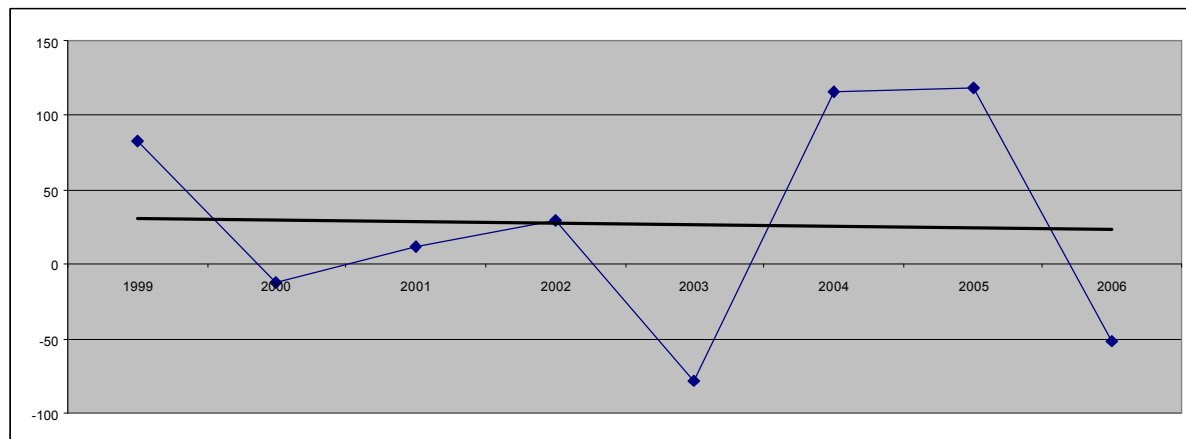

zdroj: vlastní zpracování

Ve sledovaném období dosáhl nejnižší míru růstu HDP rok 1999 a po něm rok 2002, nižší hodnoty byly tedy pozorovány spíše v první polovině

období. Naopak nejvyšší míry růstu HDP dosáhly roky 2005 a to 6,5% a rok 2006 a to 6,4%. To by mohlo svědčit o kumulovaném efektu PZI.

Graf č. 3: Vyrovnaní měr růstu přílivu PZI trendovou funkcí

zdroj: vlastní zpracování

Ve sledovaném období dosáhl nejnižší přírůstek rok 2003 a to - 78,6%. Nejvyšší pak dosáhl rok 2005 a to 118%. Uvedené hodnoty v obou grafech představují míry růstu, neboli řetězové indexy.

Nyní se budeme zabývat zkoumáním závislosti mezi hodnotami nominálního HDP a hodnotami PZI. Naším cílem bude buď potvrzení hypotézy lineární závislosti mezi hodnotami, či naopak její nepotvrzení. Pomocí statistického modelu určíme těsnost závislosti.⁷⁰ Ta je dána vztahem:

$$r_{yx} = \frac{\overline{xy} - \bar{x}\bar{y}}{\sqrt{(x^2 - \bar{x}^2)(y^2 - \bar{y}^2)}} = \frac{\frac{\sum x_i y_i}{n} - \frac{\sum x_i}{n} \frac{\sum y_i}{n}}{\sqrt{\left\{ \frac{\sum x_i^2}{n} - \left(\frac{\sum x_i}{n} \right)^2 \right\} \left\{ \frac{\sum y_i^2}{n} - \left(\frac{\sum y_i}{n} \right)^2 \right\}}}$$

Těsnost závislosti může nabývat hodnot z intervalu (-1; 1) přičemž se většinou uvádí absolutní hodnota. „Čím více se blíží koeficient korelace

⁷⁰ Více o regresní a korelační analýze v: Hindls, R: Statistika pro Ekonomy, Professional Publishing, 2003, Praha, str. 169 - 226

v absolutní hodnotě jedné, tím považujeme danou závislost za silnější, čím více se blíží k nule, tím ji považujeme za volnější⁷¹. My provedeme testování ve dvou variantách⁷². V první budeme zkoumat korelaci mezi hodnotami jak jsou uvedeny v tabulce, tzn. HDP i PZI budou uváděny pro rok t. Ve druhé variantě posuneme nominální HDP o rok, tzn. že hodnotě PZI z roku 1999 bude odpovídat hodnota HDP z roku 2000, končit budeme hodnotou PZI v roce 2005 a hodnotou HDP v roce 2006. Tento způsob testování zavádíme z důvodu zpožděného efektu PZI na HDP.

Výpočet byl proveden pomocí programu MS Excel, kontrolní výpočet byl proveden ručně. Výsledek korelačního koeficientu při zadání X-ových hodnot PZI_t a Y-ových hodnot HDP_t je:

$$R_{xy} = 0,205$$

Výsledek korelačního koeficientu při zadání X-ových hodnot PZI_t a Y-ových hodnot HDP_{t+1} je:

$$R_{xy} = 0,098$$

Při prokázání závislosti by korelační koeficient musel dosáhnout alespoň hodnoty 0,5 a to se nestalo. Pokud výsledné hodnoty padnou do intervalu (0 ; 0,3) jedná se o velmi slabou závislost. Při interpretaci výsledků je též třeba vzít v potaz relativně krátkou časovou a mít na zřeteli možné zkreslení. Náš výsledek lze interpretovat takto: ***Obě hodnoty shodně poukazují na to, že se nám nepodařilo prokázat lineární závislost mezi nominální hodnotou HDP a hodnotami přílivu PZI.***

---

⁷¹ Hindls, R., Hronová, S., Seger, J.: Statistika pro Ekonomy, Professional Publishing, 2003, Praha, str. 206

⁷² O způsobu testování a následné interpretaci výsledků byly vedeny konzultace s Prof. Ing. Josefem Arltem, CSc. z katedry statistiky a pravděpodobnosti VŠE. Ten také upozornil na možné zkreslení výsledků z důvodu krátkých časových řad.

7.2 Závislost mezi hodnotami PZI a počty zaměstnaných

Nezaměstnanost je zjevným problémem české republiky. Neustálou snahou vlády je vysvětlování jejího růstu nebo jejího neklesání, na základě již 17 let probíhající restrukturalizace, klesající poptávky nebo neustálého posilování měnového kurzu. Tvorba nových pracovních míst je podporována značnými prostředky např. ve smlouvě s automobilkou Hyundai se ČR zavazuje poskytnout podporu až 200 000 Kč⁷³ na jedno pracovní místo. V případě investice automobilky TPCA u Kolína byly závazky vlády podobné.

Tabulka obsahuje data o míře registrované nezaměstnanosti. Tento údaj bývá často prezentován. Metodika jejího sledování se však v roce 2004 změnila a proto raději uvádíme ještě řadu dat o míře obecné nezaměstnanosti.

Tabulka č. 7: Míry nezaměstnanosti a počty zaměstnaných a nezaměstnaných

rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
M.R.N v %*	8,54	9,02	8,54	9,15	9,9	10,24	8,97	8,13
M.O.N. v %*	8,7	8,8	8,1	7,3	7,8	8,3	7,9	7,1
Poč. zam. v tis.	4764,1	4731,6	4750,2	4764,9	4733,2	4706,6	4767	4828,1
Poč. nez. v tis.	454,1	454,5	421	374,1	399,1	425,9	410,2	371,3
Poč. obyv. v tis.	10285	10272,1	10260,4	10219,3	10205	10211,6	10229,3	10246,8

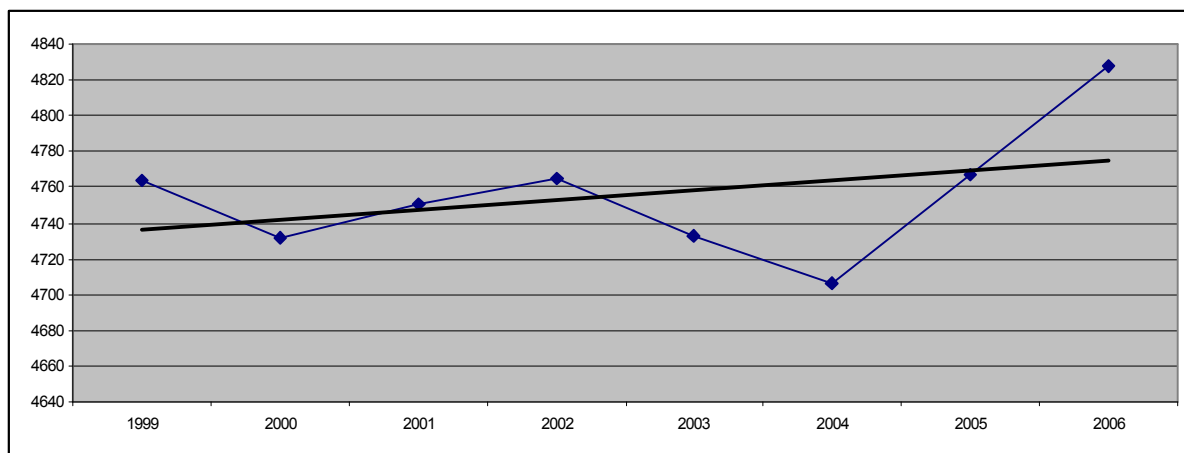
* míra registrované nezaměstnanosti

** míra obecné nezaměstnanosti

Zdroj: www.czso.cz

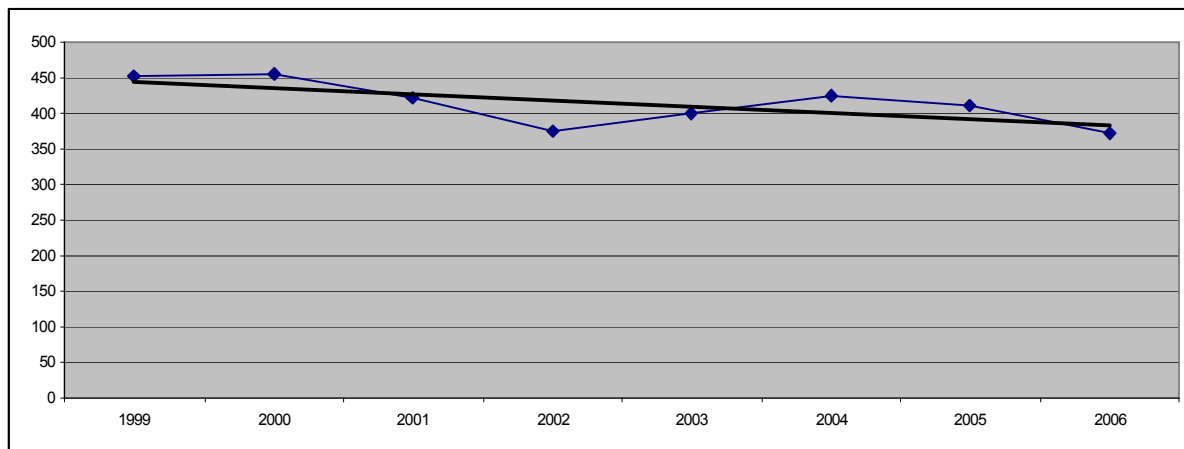
⁷³ „Hyundai se ve smlouvě nezavazuje k výši investice“ dostupné na http://www.informetal.cz/Cz_seite/Informetal/Novinky/060506MOA.rtf

Graf č. 4: Počet zaměstnaných v letech 1999 - 2005

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 5: Počet nezaměstnaných v letech 1999 – 2005

Zdroj: vlastní zpracování

Jak ukazují výše uvedené grafy nezaměstnanost vykazovala za sledované období mírný pokles a to z důvodu přibývání pracovních míst. Počet zaměstnaných se ze stejného důvodu zvyšoval. Nejnižší hodnota o počtu nezaměstnaných je z roku 2006, kdy činila 371,3 tisíce. Nejvyšší počet zaměstnaných byl ve stejném roce a dosáhl hodnoty 4 828,1 tisíce.

Index korelace konstruujeme i v tomto případě ve dvou variantách. V té první vůči sobě stojí hodnoty přílivu PZI v roce t PZI_t a počty zaměstnaných letech t . Druhá varianta je konstruována pro hodnoty PZI_t , kterým odpovídají počty zaměstnaných v roce $t+1$.

Výpočet byl proveden pomocí programu MS Excel, kontrolní výpočet byl proveden ručně. Výsledek korelačního koeficientu při zadání X-ových hodnot PZI_t a Y-ových hodnot HDP_t je:

$$R_{xy} = 0,177$$

Výsledek korelačního koeficientu při zadání X-ových hodnot PZI_t a Y-ových hodnot HDP_{t+1} je:

$$R_{xy} = 0,545$$

Výsledek prvního testu prokázal velmi slabou těsnost závislosti. Regresní koeficient má hodnotu 0,177 a je tak mnohem blíže 0, než jedné. Výsledek druhého testu přinesl regresní koeficient s hodnotou 0,545. Při takovéto hodnotě se těsnost závislosti interpretuje jako střední, někdy až jako vysoká. Opět je třeba mít na zřeteli možné zkreslení z relativně krátkého časového období, jež je analyzováno. **Vzhledem k tomuto možnému zkreslení a k výsledku prvního testu budeme těsnost závislosti mezi hodnotami přílivu PZI a počty zaměstnaných v letech 1999 – 2006 interpretovat jako středně silnou.** Jinými slovy lze říct, že přímé zahraniční investice skutečně pozitivně ovlivňují počty pracovních míst a počet zaměstnaných lidí. Analogicky lze odvodit opačný výsledek pro vztah přílivu PZI a počtu nezaměstnaných.

Ovšem podpora investic má na trhu nezaměstnanosti ještě i své stinné stránky, které nejsou tolik vidět jako samotná investice. Sledujeme-li trh práce zjišťujeme, že za určité období jisté procento lidí práci ztrácí a jisté ji nachází⁷⁴. Protože investor je silně konkurenčně zvýhodněn investiční pobídkou, tak krátkodobě dosahuje na trhu nižší nákladové podmínky než ostatní účastníci trhu. V důsledku toho jsou

---

⁷⁴ Holman, R.: Makroekonomie středně pokročilý kurz, C.H. Beck, 2004.

někteří z trhu vytlačeni (crowding – out efekt). Tito, kteří by za jinak rovných podmínek na trhu zůstali, by dodávali určitý díl zaměstnanosti. Protože však z důvodů nerovné konkurence na trhu neobstojí rozšiřují řady nezaměstnaných, z kterých se poté rekrutují noví zaměstnanci zvýhodněných zahraničních investorů.

Vláda často vysvětluje neklesající nezaměstnanost posilováním měnového kurzu české koruny⁷⁵. Při analýze souvztažnosti: *vládní podpora přímé zahraniční investice – uskutečněná investice – zaměstnanost*, je nutné zdůraznit důsledek této podpory na měnový kurz. Protože je zahraniční investor motivován, uskuteční investici v ČR. Při tomto procesu musí nutně dojít ke konverzi zahraniční měny na českou, což logicky posílí kurz koruny. Pokud tedy vláda vysvětluje nezaměstnanost posilováním měnového kurzu koruny, je zcestné aby pro účely zvyšování zaměstnanosti podporovala přímé zahraniční investice.

---

⁷⁵ Prejdová, Kateřina: „Vláda schválila postupy a cíle ke snížení nezaměstnanosti v průběhu jejího funkčního období“ dostupné na <http://www.mpsv.cz/>.

8. Závěr

Přímé zahraniční investice od roku 1999 daly české republice zcela novou image. Celkové přímé zahraniční investice přesáhly hodnotu 1,5 bilionu korun. Proměnily nejednu příměstskou oblast v průmyslovou zónu a mnohé bývalé státní podniky transferovaly do rukou soukromých subjektů.

Stanovením cílů v úvodu jsem vymezil obsahový rámec práce. Ta se skládala se dvou částí, přičemž první blok práce byl teoretický a zabýval se myšlenkovými přístupy k PZI. Byly v něm naznačeny směry, kterými jsem se ubíral ve druhém analyticko – praktickém bloku. Ten byl rozdělen do tří pracovních kapitol 5, 6 a 7. Každá z těchto kapitol je charakteristická použitím odlišného metodologického konceptu. V páté kapitole jsem použil SWOT analýzy k vyhodnocení investičního prostředí ČR. V šesté kapitole je využit Dunningův model IDP a ukázán průchod ČR investičními cykly. V poslední sedmé kapitole jsem pracoval se statistickým modelem regresní a korelační analýzy a korelačních koeficientů.

SWOT analýza investičního prostředí ČR ukázala, co je pro investory na ČR přitažlivé a co nikoliv. Ve vztahu k vnějšímu prostředí se ČR může rýsovat několik příležitostí. Ty jsou spatřovány zejména ve světové konjunkturu, která oživuje investiční aktivitu, světovému pohybu výrobních faktorů, odkud může do ČR migrovat jak kvalifikovaná pracovní síla, tak přitáct kapitál a účasti ČR v EU. Hrozby jsou pak spatřovány v rozšiřování EU dále na východ nebo regulační politice EU. Ta má negativní účinky jak na hospodářský růst (předpokladem pro PZI), tak na PZI samotné. Při analýze vnitřního prostředí se vynořily tyto silné stránky. Makroekonomická stabilita a stabilní politické prostředí, tyto proměnné se odráží v ratingové známce ČR nebo členství v mezinárodních institucích, což je pro investory dokladem mezinárodní otevřenosti země. Ze slabých

stránek jsou pak významné ekonomické problémy spojené s podporou PZI, především problém pána a správce, tlak zájmových skupin a dobývání renty.

Při práci se SWOT analýzou, kdy jsem se zabýval makroekonomickou stabilitou ČR, jsem vypracoval magický čtyřúhelník pro ČR pro rok 2006. Tento vychází z metodiky OECD, přičemž ideální tvar je dán hodnotami⁷⁶ navrženými maďarským ekonomem Kaldorem. Míra účinnosti hospodářské politiky vlády a míra makroekonomické stability je pak dána mírou překrytí ideálního tvaru tvarem skutečným. V případě ČR je toto překrytí značné a skutečné hodnoty ekonomických veličin ČR se jsou blízké navrženým hodnotám ideálním.

Příspěvek Ronalda Coase k ekonomii o vzniku firem z důvodu transakčních nákladů dále rozšiřuje Dunningův OLI-teorém. Ten hovoří o vzniku nadnárodních korporací z důvodu třech konkurenčních výhod, výhody čistého vlastnictví aktiva, výhody využití tohoto aktiva interně a výhody využití dvou výše zmíněných výhod v zahraničí spíše než v domácím prostředí. Pokud jsou splněny tyto tři předpoklady je pro firmu výhodnější realizovat PZI, než směnu prostřednictvím trhu.

Uchopení modelu IDP pro pozdější výklad průběhu investičního cyklu umožnilo odhalit proměny uvnitř české ekonomiky. Původní investice směřované do pracovně náročných výrob, začaly být nahrazovány investicemi náročnými na kapitál, což je znakem průchodu do 4. stádia investičního cyklu. Došlo k tomu z důvodu změny sady komparativních výhod země, jejichž hlavní položkou byly nízké mzdové tarify. Současně rostla produktivita práce, která byla stále více vybavována kapitálem. Pro podniky tato změna přináší nové konkurenční výzvy, což by mělo podnítit další hospodářský růst. Spotřebitelům přináší širší sortiment stále více preferovaných kvalitních výrobků nad standardizovanou výrobou.

---

⁷⁶ 3% tempo růstu HDP, 5% míra nezaměstnanosti, 2% inflace, 0% podíl salda B.Ú. - P.B.na HDP

Česká republika se v posledních letech vyznačuje relativně vysokým tempem růstu HDP. Z výše provedené analýzy se nám však nepodařilo prokázat lineární závislost mezi hodnotami přílivu PZI a nominálním HDP. Těsnost závislosti je slabá. Protože však velká část investic směřuje do automobilového průmyslu, je možné vyvozovat, že česká ekonomika se stane náchylnější na globální ekonomické klima. Většina automobilů totiž nebude směřovat na domácí trhy, ale bude určena na export. Je proto třeba konstatovat, že v době ekonomické reformy, kdy se zdůrazňuje především diverzifikace struktury národního hospodářství, je podpora investorů z automobilového průmyslu pro českou ekonomiku riskantní záležitostí. Již teď pochází třicet procent největších českých exportérů z automobilového průmyslu.⁷⁷

Jiným negativem může být i vyšší riziko takzvané „Holandské nemoci“. Protože většina pobídek patří investorům, kteří v Česku pouze vyrábějí pro export do jiných zemí, vznikne tlak na posílení kurzu České koruny. Ten vede ke ztrátě konkurenceschopnosti tradičních českých exportérů. Zároveň vzniká tlak na růst mezd, který poté vede k růstu inflace. Protože se firmy v této situaci logicky snaží kompenzovat ztráty způsobené vyššími mzdami a nižším odbytem, zdražují svou produkci, což samozřejmě inflační tlaky dále posiluje.

Z analýzy se však podařilo prokázat střední těsnost závislosti mezi počty zaměstnaných a hodnotami přílivu PZI ve sledovaném období. Lze tedy tvrdit, že přímé zahraniční investice skutečně pozitivně ovlivňují počty pracovních míst a počet zaměstnaných lidí. Tato skutečnost vyvrací domněnku, že by zde působil silný vytlačovací efekt (crowding-out). I zde je však nutné vzít v potaz jistou pravděpodobnost zkreslení výsledku, způsobenou krátkou časovou řadou.

---

⁷⁷NextFinance, „Studie dopadu projektu Hyundai Motor Company na českou ekonomiku“, dostupné na <http://www.czechinvest.cz/>.

Práce tímto splnila své cíle. Výsledky ukázaly výrazný vliv PZI na českou ekonomiku. Byla dokonce prokázána závislost mezi přílivem PZI a počty zaměstnaných. Protože však výsledné výpočty koeficientů korelace byly prováděny na krátké časové řadě doporučuji provést v budoucnu obdobnou analýzu pro zjištění závislosti. Tato analýza by se měla uskutečnit alespoň po pěti letech, aby byl získán dostatečný počet nových údajů.

PŘÍLOHY:

Příloha č. 1: Příliv PZI do ČR podle zemí a sektorů 1999 – 2006

v mil Kč	1999 *	2000 *	2001*	2002*	2003*	2004*	2005*	2006*
Odvětví bez zpracovatelského průmyslu								
Zemědělství, lesnictví a rybolov	219	323	1 104	-63	53	2 144	-25	-1 229
Dobývání nerostů	8 619	2 970	1 387	905	874	3 393	-3 860	5 209
Elektřina, plyn, voda	11 528	7 951	10 258	12 579	7 036	7 441	10 276	-5 585
Stavebnictví	503	3 877	2 971	6 042	4 321	305	2 189	-787
Obchod a opravy, pohostinství a ubytování	50 826	21 185	26 773	8 221	18 449	19 002	8 597	25 507
Doprava a telekomunikace	6 806	9 838	31 376	864	178	6 934	318	-2 535
Peněžnictví a pojišťovnictví	52 078	36 033	60 234	48 485	25 153	19 634	54 144	19 288
Nemovitosti a služby pro podniky	14 566	28 905	17 356	12 189	12 411	42 243	51 808	44 211
Školství	0	28	23	0	26	5	-63	47
Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	128	640	62	903	-82	1	393	187
Ostatní služby	4 059	1 561	161	11 802	-569	-932	-4 738	876
Celkem	149	113	151	244	-14	101	257	85 188
Zpracovatelský průmysl								
Výroba potravin, nápojů, zpracování tabáku	12 428	6 801	9 376	2 602	2 925	198	2 722	2 479
Textil, oděvy, výroba koženého zboží	1 602	2 621	3 921	-1 144	-349	-279	-947	526
Dřev. a korkař. prům., vyr. pap., vydavatel. a tisk	7 202	1 985	5 693	2 294	1 060	7 122	4 322	3 490
Rafinérské zprac. ropy, chem. a pryžové výrobky	13 646	11 507	4 150	8 353	2 485	6 848	8 357	12 522
Ostatní nekovové minerální výrobky	10 905	4 435	5 830	2 401	2 447	32	5 499	97
Kovy, kovové výrobky	6 384	9 662	3 275	6 595	18 607	12 967	1 697	8 784
Stroje, přístroje a zařízení	15 626	40 610	30 690	10 719	46 596	-993	186	21 527
Zpracování druhotných surovin a ostatní výroba	1 689	1 489	-56	942	53	106	306	65
Celkem	69 481	79 109	62 880	32 762	73 823	26 001	22 142	49 490
Země								
Západní Evropa								
Belgie	47 802	2 041	6 135	14 300	-7 140	-1 325	5 598	-1 560
Dánsko	1 478	3 972	5 965	3 083	-360	-1 274	1 138	-1 313
Francie	8 037	8 969	58 553	4 644	19 190	-4 516	9 257	6 132
Německo	44 968	51 024	49 956	286	4 592	19 473	38 770	26 176
Velká Británie	3 605	6 085	16 496	-7 205	17 938	483	1 396	11 877
Itálie	1 625	1 392	-79	4 153	2 049	1 311	-644	-3 991
Nizozemí	39 126	39 983	36 078	40 222	810	51 451	22 035	14 951
Rakousko	28 831	28 478	10 048	24 930	13 664	11 285	14 968	18 914
Švédsko	4 384	5 696	781	3 554	-1 389	-824	11 871	-1 420
Švýcarsko	12 243	8 813	6 665	8 869	3 845	4 734	2 024	1 900
Kanada	375	5 970	2 764	-3 654	3 701	-3 173	1 005	267
USA	20 095	11 675	9 309	6 201	4 335	12 986	2 741	5 498
Japonsko	167	1 787	1 120	3 794	9 258	1 000	1 497	2 677
Ostatní	6 078	16 536	10 794	22 512	19 442	36 232	527	54 570
Celkem	218	192	214	277	127	279	134	677

Zdroj: www.cnb.cz

Příloha č. 2: Statistika PZI v Platební bilanci ČR v roce 2006

mil Kč.	1.Q 2006	2.Q 2006	3.Q 2006	4.Q 2006	1.- 4.Q 2006
A. BĚŽNÝ ÚČET	17 632,8	-32 520,7	-39 628,4	-45 808,6	-100 324,9
Obchodní bilance	30 976,0	14 251,0	10 046,7	12 939,3	68 213,0
Bilance služeb	7 241,2	11 221,6	10 941,1	5 168,9	34 572,8
Příjmy	67 642,9	76 905,9	78 176,2	77 645,9	300 370,9
<i>Doprava</i>	<i>20 652,7</i>	<i>21 858,3</i>	<i>21 190,5</i>	<i>20 591,2</i>	<i>84 292,7</i>
<i>Cestovní ruch</i>	<i>22 940,2</i>	<i>29 600,6</i>	<i>32 794,5</i>	<i>27 789,7</i>	<i>113 125,0</i>
<i>Ost. Služ. Obch. a neobch. povahy</i>	<i>24 050,0</i>	<i>25 447,0</i>	<i>24 191,2</i>	<i>29 265,0</i>	<i>102 953,2</i>
Výdaje	60 401,7	65 684,3	67 235,1	72 477,0	265 798,1
<i>Doprava</i>	<i>15 379,5</i>	<i>15 392,6</i>	<i>15 101,4</i>	<i>16 134,7</i>	<i>62 008,2</i>
<i>Cestovní ruch</i>	<i>11 241,4</i>	<i>15 191,6</i>	<i>18 672,8</i>	<i>14 909,6</i>	<i>60 015,4</i>
<i>Ost. Služ. Obch. a neobch. Povahy</i>	<i>33 780,8</i>	<i>35 100,1</i>	<i>33 460,9</i>	<i>41 432,7</i>	<i>143 774,5</i>
Bilance výnosů	-20 453,5	-55 339,1	-52 178,6	-55 460,1	-183 431,3
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	2 414,4	-1 540,5	2 159,0	5 434,1	8 467,0
C. FINANČNÍ ÚČET	-10 429,5	30 129,9	47 274,1	44 636,8	111 611,3
Přímé investice	12 958,5	21 461,4	40 341,2	29 546,0	104 307,1
České v zahraničí	-2 521,0	-15 814,8	-4 117,6	-7 916,6	-30 370,0
základní kapitál a reinvestovaný zisk	-1 816,5	-15 423,3	-3 349,4	-8 639,2	-29 228,4
ostatní kapitál	-704,5	-391,5	-768,2	722,6	-1 141,6
Zahraniční v České republice	15 479,5	37 276,2	44 458,8	37 462,6	134 677,1
základní kapitál a reinvestovaný zisk	15 341,3	28 816,2	30 784,4	42 686,5	117 628,4
ostatní kapitál	138,2	8 460,0	13 674,4	-5 223,9	17 048,7
Portfoliové investice	-8 085,9	-36 065,3	-12 492,5	29 761,2	-26 882,5
Aktiva	-17 209,8	-32 474,3	-14 897,7	-3 801,7	-68 383,5
majetkové cenné papíry a účasti	-6 774,9	-12 357,2	-16 212,5	-8 214,6	-43 559,2
dluhové cenné papíry	-10 434,9	-20 117,1	1 314,8	4 412,9	-24 824,3
Pasíva	9 123,9	-3 591,0	2 405,2	33 562,9	41 501,0
majetkové cenné papíry a účasti	861,1	-4 372,2	734,0	8 535,1	5 758,0
dluhové cenné papíry	8 262,8	781,2	1 671,2	25 027,8	35 743,0
Finanční deriváty	-1 613,8	2 222,2	-1 943,3	-4 988,6	-6 323,5
Aktiva	-605,7	717,8	5 614,3	-16 626,2	-10 899,8
Pasíva	-1 008,1	1 504,4	-7 557,6	11 637,6	4 576,3
Ostatní investice	-13 688,3	42 511,6	21 368,7	-9 681,8	40 510,2
Aktiva	18 365,2	-14 157,2	3 662,8	-43 393,3	-35 522,5
Pasíva	-32 053,5	56 668,8	17 705,9	33 711,5	76 032,7
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURS. ROZD.	-8 953,2	2 883,1	-7 293,0	-4 315,9	-17 679,0
E. ZMĚNA DEVIZOV. REZERV (-nárůst)	-664,5	1 048,2	-2 511,7	53,6	-2 074,4

Zdroj: www.cnb.cz

Příloha č. 3: PZI směřující z a do Evropy v mil USD

Region	2001	2002	2003	2004	2005
D.E.E.*	393144	314168	274095	217696	433628
Rakousko	5919	357	7144	3685	8919
Bel.+Lux.	88203	20243	37318	46002	27376
Kypr	944	1057	891	1079	1166
ČR	5641	8483	2101	4974	10991
Dánsko	11525	6630	2595	-10722	5309
Estonsko	542	284	919	1049	2853
Finsko	3732	7919	3319	3537	4561
Francie	50477	49035	42498	31371	63576
Německo	26414	53520	29202	-15113	32663
Gibraltar	12	83	62	102	192
Řecko	1589	50	1275	2101	607
Maďarsko	3936	2994	2137	4654	6699
Island	174	91	318	645	2329
Irsko	9551	29324	22781	11159	-22773
Itálie	14871	14545	16415	16815	19971
Litva	132	254	292	699	635
Lotyšsko	446	732	179	773	1009
Malta	247	-448	958	309	562
Nizozemí	51927	25038	21742	442	43640
Norsko	2127	637	3484	2473	3413
Polsko	5714	4131	4583	12873	7724
Portugal.	6231	1799	8593	2367	3113
Slovensko	1584	4094	756	1261	1908
Slovinsko	370	1636	333	827	496
Španělsko	28342	39214	35926	24761	22987
Švédsko	10915	12160	4986	12609	13389
Švýcarsko	8856	6276	16503	750	5795
V.Británie	52623	24029	16778	56214	164530

E.I.T.E.**	7978	8410	18099	30760	35383

Zdroj: Unctad handbook of statistic 2006-07, str. 344 – 351, vlastní výpočty

* Developed economies Europa

** Economies in transition Europa (nečlenské země EU)

Příloha č. 4: Průměrný roční růst HDP ve vybraných zemích a regionech

Region, country or territory	Total real product / Produit réel total Percentage											
	80-90	80-00	80-05	90-00	90-05	95-05	00-05	01-02	02-03	03-04	04-05	
WORLD	3.1	2.6	2.7	2.8	2.8	2.9	2.8	1.9	2.8	4.0	3.4	
DEVELOPED ECONOMIES	3.2	2.8	2.7	2.5	2.5	2.5	2.0	1.2	1.9	3.1	2.5	
DEVELOPING ECONOMIES	3.9	4.5	4.5	4.9	4.7	4.5	5.2	4.1	5.4	6.9	6.3	
ECONOMIES IN TRANSITION	-0.2	-6.4	-4.4	-4.5	-0.3	4.3	6.2	4.9	6.8	7.5	6.2	
Developed economies: America	3.6	3.2	3.2	3.5	3.2	3.2	2.6	1.7	2.7	4.1	3.3	
Bermuda	1.4	1.6	2.0	3.0	3.2	3.3	3.2	5.8	4.4	1.6	2.5	
Canada	3.2	2.6	2.8	3.1	3.3	3.6	2.8	3.1	2.0	2.9	4.6	
United States	3.6	3.2	3.2	3.5	3.2	3.2	2.6	1.6	2.7	4.2	3.2	
Developed economies: Asia	3.9	2.9	2.4	1.1	1.1	1.0	1.4	0.1	1.8	2.4	2.7	
Israel	3.6	4.8	4.4	5.4	4.1	2.8	1.7	-1.5	1.3	4.7	4.9	
Japan	3.9	2.8	2.3	1.0	1.0	0.9	1.4	0.1	1.8	2.3	2.6	
Developed economies: Europe	2.5	2.4	2.3	2.2	2.2	2.3	1.6	1.1	1.1	2.4	1.6	
Andorra	3.1	2.5	3.1	1.4	3.5	5.1	7.1	8.1	6.6	3.0	7.2	
Austria	2.2	2.5	2.4	2.4	2.2	2.2	1.5	1.0	1.4	2.4	1.8	
Belgium	-	-	-	-	-	-	-	-	0.9	2.6	1.2	
Belgium-Luxembourg	2.2	2.3	-	2.2	-	-	-	-	-	-	-	
Cyprus	6.3	5.6	5.1	4.6	4.2	3.6	3.0	2.1	1.9	3.8	3.9	
Czechoslovakia (former)	1.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Czech Republic	-	-	-	-	-	2.2	3.5	1.5	3.2	4.7	6.0	
Denmark	2.0	2.1	2.1	2.7	2.3	1.9	1.2	0.5	0.7	1.9	3.1	
Estonia	-	-	-	-	-	6.2	7.3	7.2	6.7	7.8	8.4	
Finland	3.3	1.9	2.2	2.5	2.9	3.4	2.4	2.2	2.4	3.6	2.1	
France	2.5	2.2	2.2	2.0	2.1	2.3	1.5	1.0	1.1	2.3	1.2	
Germany	-	-	-	1.8	1.6	1.4	0.7	0.1	-0.2	1.6	1.0	
Greece	0.9	1.5	2.1	2.2	3.1	4.1	4.4	3.8	4.8	4.7	3.7	
Hungary	1.3	0.1	1.0	1.5	2.8	4.3	4.1	3.8	3.4	5.2	4.1	
Iceland	3.1	2.2	2.5	2.7	3.2	4.0	3.7	-1.0	3.0	8.2	5.5	
Ireland	3.2	5.1	5.8	7.5	7.4	7.5	5.1	6.1	4.4	4.5	4.8	
Italy	2.6	2.0	1.9	1.5	1.5	1.4	0.6	0.3	0.0	1.1	0.0	
Latvia	-	-	-	-	-	6.5	7.7	6.4	7.2	8.5	9.1	
Lithuania	-	-	-	-	-	5.7	7.7	6.8	10.5	7.0	7.0	
Luxembourg	-	-	-	-	-	-	-	2.0	4.2	4.0	4.0	
Malta	3.6	4.9	4.4	5.1	3.7	2.6	0.4	1.1	-2.1	0.2	4.7	
Netherlands	2.4	2.7	2.6	2.9	2.5	2.3	0.7	0.1	-0.1	1.7	1.1	
Norway	3.0	3.2	3.1	4.0	3.3	2.6	2.0	1.1	1.1	3.1	2.3	
Poland	1.6	1.7	2.2	4.6	4.1	3.7	3.1	1.4	3.8	5.3	3.2	
Portugal	3.2	3.2	3.0	2.8	2.5	2.4	0.5	0.8	-1.1	1.2	0.4	
San Marino	2.6	5.5	5.6	9.7	7.2	4.0	2.3	0.3	3.9	2.0	0.0	
Slovakia	-	-	-	-	-	3.9	4.9	4.6	4.5	5.5	6.1	
Slovenia	-	-	-	-	-	3.9	3.6	3.3	2.5	5.6	3.9	
Spain	3.1	2.8	3.0	2.5	3.1	3.8	3.1	2.7	3.0	3.1	3.4	
Sweden	2.5	2.0	2.1	2.3	2.5	2.8	2.3	2.0	1.7	3.7	2.7	
Switzerland	2.2	1.6	1.6	1.0	1.2	1.6	0.9	0.3	-0.3	2.1	1.9	
United Kingdom	3.2	2.5	2.6	2.7	2.8	2.8	2.4	2.0	2.5	3.1	1.8	

Zdroj: Unctad handbook of statistic 2006-07, str. 402

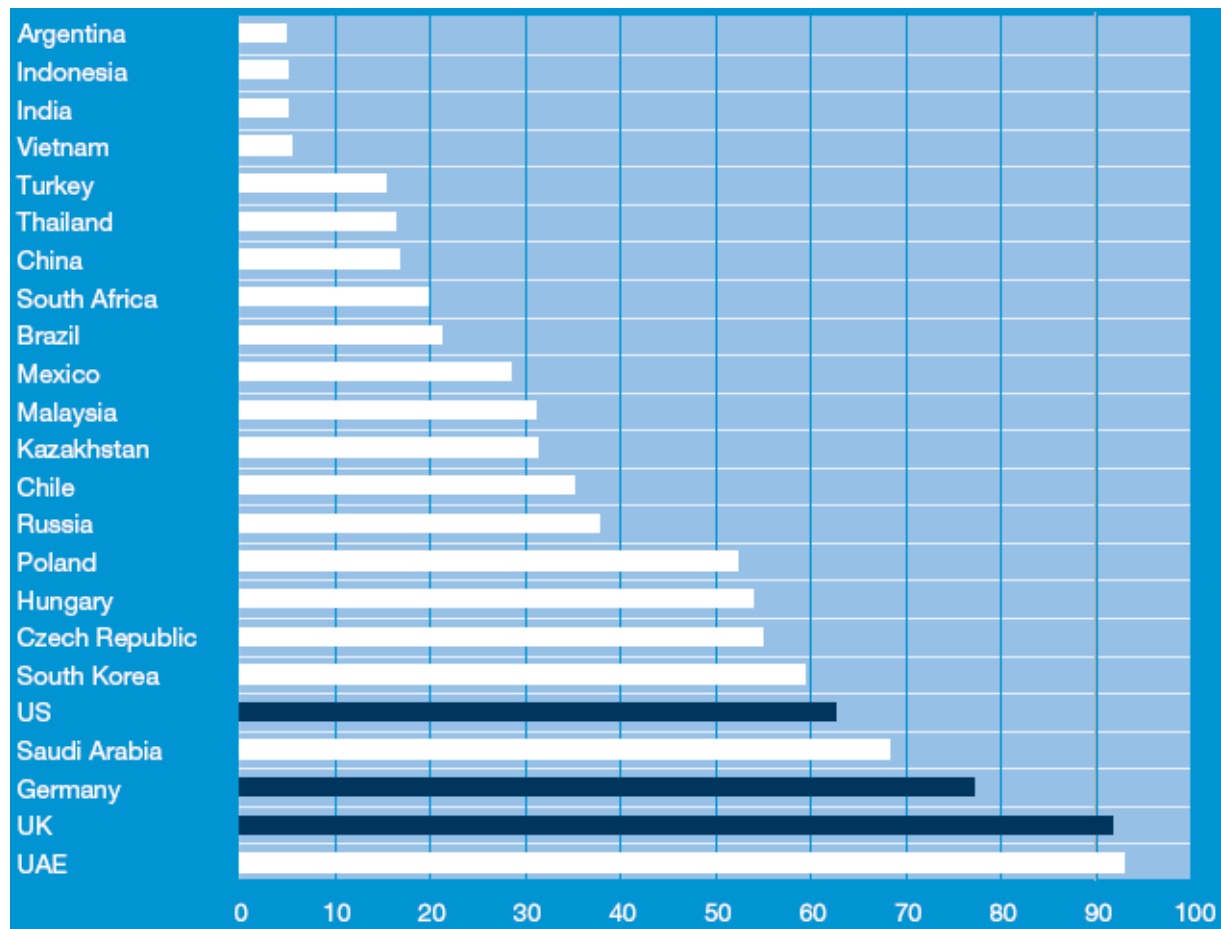
Příloha č. 5: Index PricewaterhouseCoopers EM 20, atraktivita PZI do služeb v oblastech „emerging markets“. ČR obsadila 4. místo s hodnotou indexu 56.

PwC EM20 Manufacturing and Services Indices				
Manufacturing			Services	
Rank	Index	Country	Index	Country
1	95	Vietnam	95	UAE
2	95	China	70	Saudi Arabia
3	94	Poland	61	South Korea
4	93	Chile	56	Czech Republic
5	93	Malaysia	55	Hungary
6	91	Thailand	54	Poland
7	89	India	39	Russia
8	90	South Africa	36	Chile
9	89	Hungary	32	Kazakhstan
10	88	Saudi Arabia	32	Malaysia
11	86	Russia	29	Mexico
12	86	Brazi	22	Brazil
13	85	Indonesia	20	South Africa
14	82	Kazakhstan	17	China
15	80	Mexico	17	Thailand
16	75	Turkey	16	Turkey
17	64	Czech Republic	5	Vietnam
18	62	Argentina	5	India
19	42	South Korea	5	Indonesia
20	26	UAE	5	Argentina

Note: Index values represent the estimated present value of cash flows generated per \$ invested, calibrated to a 0-100 scale that also includes the UK, US and Germany as benchmarks.

Zdroj: The PricewaterhouseCoopers, Emerging markets: Balancing risk & rewards, červenec 2007, Velká Británie

Příloha č. 6: Nejbohatší země jako např. USA, Německo a Velká Británie dosahují vyšších hodnot indexu EM 20, než česká republika

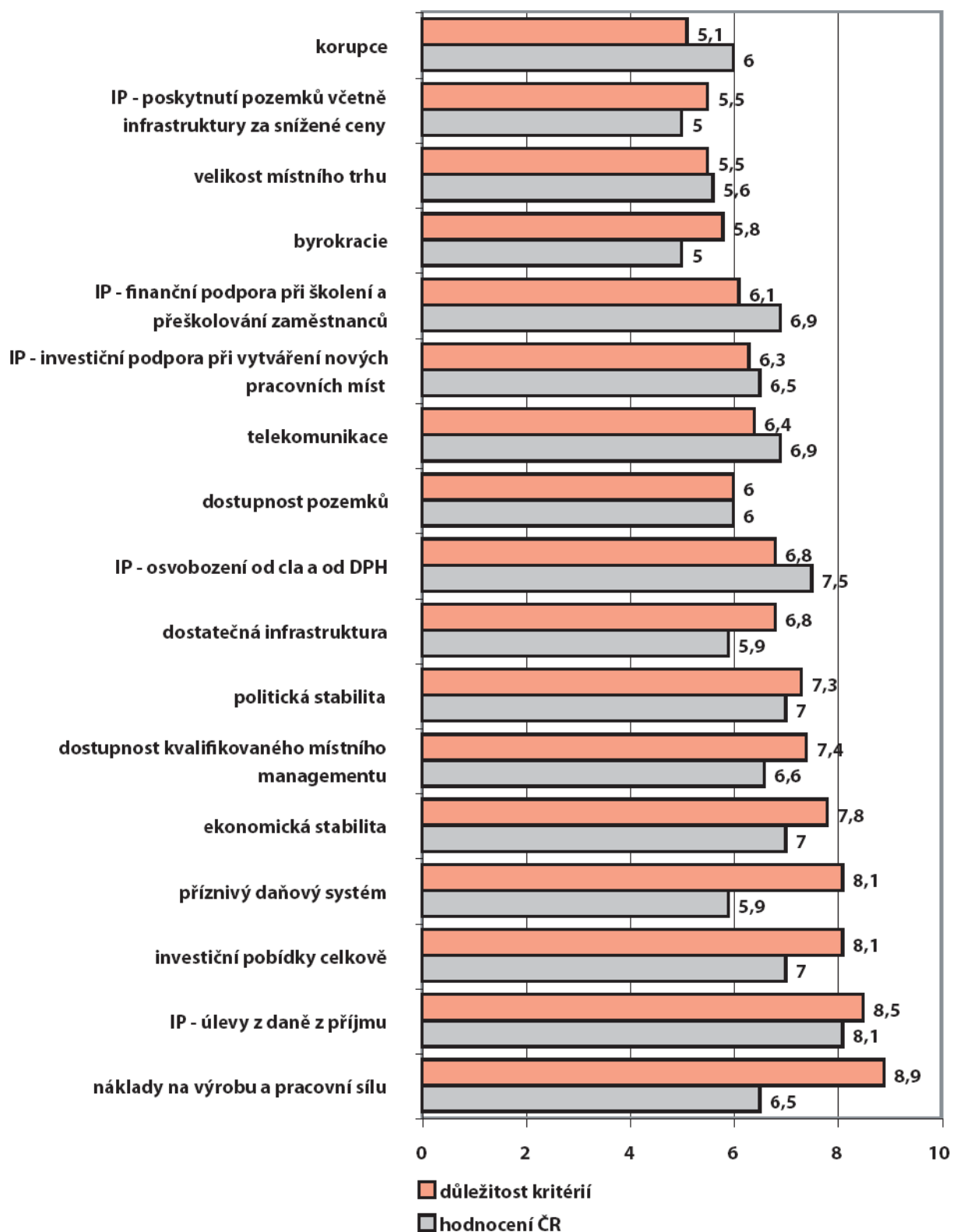
”

Czech Republic

Relatively high per capita income combined with relatively low risk puts the Czech Republic in fourth place with a services index value of 56. Its statutory corporate tax rate, at 26%, is close to the EM20 average of 25%.”

Zdroj: The PricewaterhouseCoopers, Emerging markets: Balancing risk & rewards, červenec 2007, Velká Británie

Příloha č. 7: Porovnání očekávání a zkušeností zahraničních investorů v ČR

Zdroj: PricewaterhouseCoopers 2002 + RRAJM: Přímé zahraniční investice – příručka pro místní samosprávu 2005, str. 16. Dostupné z: <http://www.rrajm.cz/download/pzi.pdf>

Příloha č. 8: Zaměstnanost cizinců v ČR ke konci roku 2004 a 2005

Země	2004		2005	
	Pracující cizinci celkem	Procentní podíl	Pracující cizinci celkem	Procentní podíl
celkem	173 203	100	218 982	100
<i>EU celkem</i>	<i>85 891</i>	<i>49,59</i>	<i>107 160</i>	<i>48,94</i>
z toho:				
Slovensko	68 575	79,84	84 016	78,4
Polsko	10 133	11,8	13 929	13
Německo	2 406	2,8	2 907	2,71
Francie	669	0,78	1 743	1,63
Rakousko	658	0,77	847	0,8
Itálie	553	0,64	756	0,71
Nizozemsko	311	0,36	416	0,4
Maďarsko	240	0,28	274	0,26
Řecko	167	0,19	202	0,19
Španělsko	114	0,13	178	0,17
Belgie	139	0,16	169	0,16
Irsko	98	0,12	147	0,14
Švédsko	111	0,13	143	0,13
Slovinsko	60	0,07	75	0,07
<i>ostatní země celkem</i>	<i>87 312</i>	<i>50,41</i>	<i>111 822</i>	<i>51,06</i>
z toho:				
Ukrajina	41 885	47,97	61 195	54,73
Vietnam	22 229	25,46	22 876	20,46
Rusko	2 689	3,08	3 929	3,51
Mongolsko	1 789	2,05	2 013	1,8
Srbsko a Černá Hora	2 155	2,47	1 493	1,34
Bělorusko	1 198	1,37	1 362	1,22
Čína	557	0,64	1 100	0,98
Makedonie	696	0,8	701	0,63
Japonsko	551	0,63	607	0,54
Chorvatsko	522	0,6	525	0,47
Arménie	519	0,59	514	0,46
Indie	284	0,33	376	0,34
Alžírsko	335	0,38	289	0,26
Turecko	231	0,27	240	0,21
Sýrie	180	0,21	188	0,16
Thajsko	108	0,12	170	0,15
Izrael	144	0,17	159	0,14
Nigérie	165	0,19	150	0,13
<i>ostatní</i>	<i>11 075</i>	<i>12,68</i>	<i>13 935</i>	<i>12,46</i>

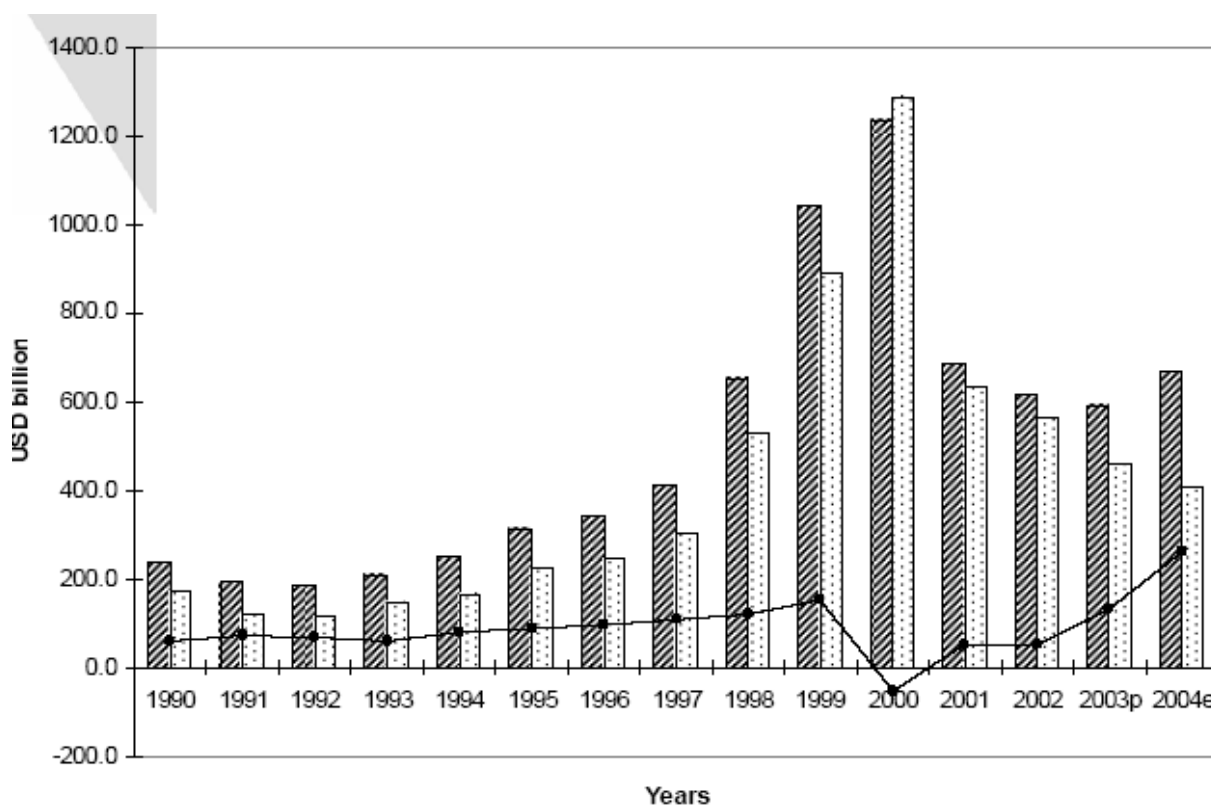
Zdroj: Tuleja, P; Majerová, I; Nezval, P; Světová ekonomika, computer press, Brno, 2007, str. 94

Příloha č. 9: Přehled největších podniků světa v roce 2006

Podnik	Země	Obrat v mld. USD	Převažující odvětví
Exxon Mobil	USA	339,9	Ropa
Wall-Mart Stores	USA	315,7	Obchod
Royal Dutch/Shell	Velká Británie/Nizozemsko	306,7	Ropa
British Petroleum	Velká Británie	267,6	Ropa
General Motors	USA	192,6	Automobily
Chevron	USA	189,6	Ropa
Daimler Chrysler	SRN	186,1	Automobily
Toyota Motor	Japonsko	185,8	Automobily
Ford Motor	USA	177,2	Automobily
ConocoPhillips	USA	166,7	Ropa
General Electric	USA	157,2	Finance
Total	Francie/USA	152,4	Ropa
ING Group	Nizozemsko	138,2	Pojišťovnictví
CitiGroup	USA	131	Bankovníctví
AXA	Francie	129,8	Kosmetika
Allianz	SRN	121,4	Pojišťovnictví
Volkswagen	SRN	118,4	Automobily
Fortis	Belgie	112,3	Bankovníctví
Crédit Agricole	Francie	110,8	Bankovníctví
American Intl. Group	USA	108,9	Pojišťovnictví

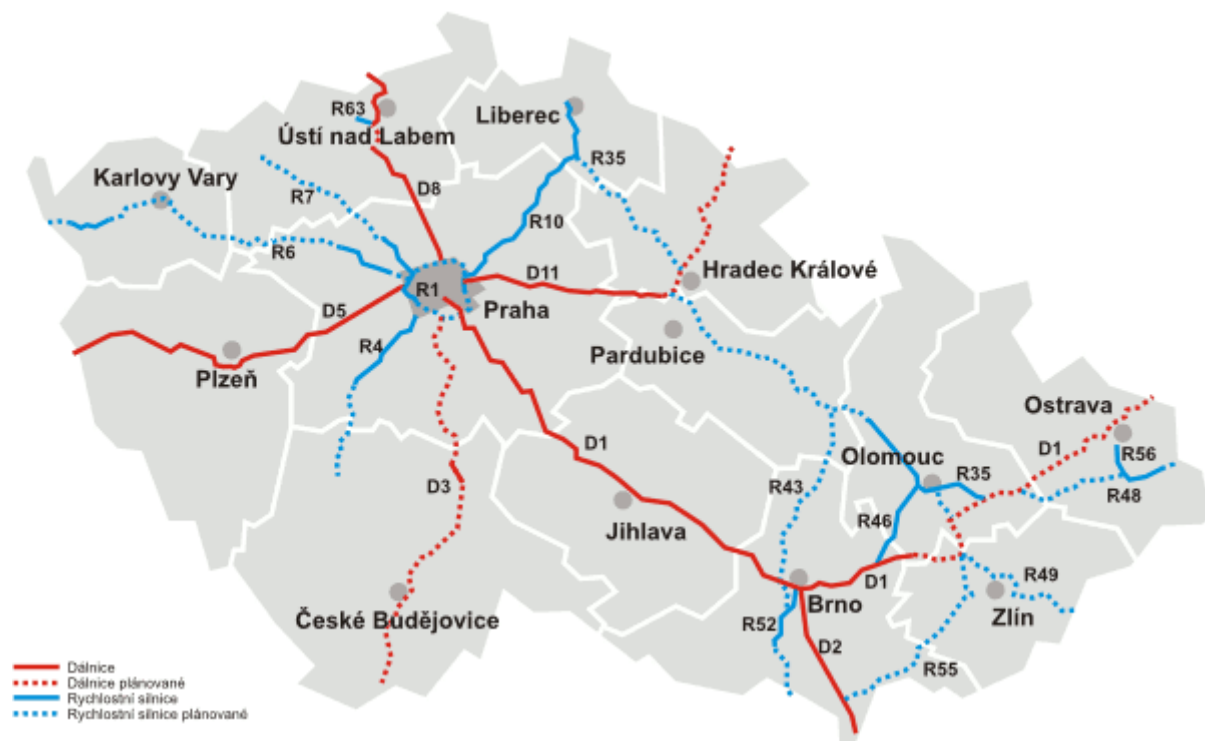
Zdroj: Tuleja, P; Majerová, I; Nezval, P; Světová ekonomika, computer press, Brno, 2006, str. 61

Příloha č. 10: PZI směřující do a ze zemí OECD

Zdroj: www.unctad.org

Příloha č. 11: Mapa dálniční a silniční sítě ČR (2007)

Zdroj: www.rsd.cz

LITERATURA:

Tištěné zdroje

- 1) ŠÍMA, J.: Trh v čase a prostoru, Liberální Institut, 2000
- 2) SEREGHIOVÁ, J.: Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí, Professional publishing, 2004
- 3) SRHOLEC, M.: Přímé zahraniční investice v České republice, Teorie a praxe v mezinárodním srovnání, Linde, 2004
- 4) KALÍNSKÁ, E.: Přímé zahraniční investice v regionu střední a východní Evropy, VŠE, 1999
- 5) BORŮVKA, J.: Analýza Faktorů Ovlivňujících Příliv Přímých Zahraničních Investic do ČR, VŠE, 2006
- 6) DURČÁKOVÁ, J., MANDEL, M.: Mezinárodní finance, Management press, 2003
- 7) HOLMAN, R.: Makroekonomie středně pokročilý kurz, C.H. Beck, 2004
- 8) HAVRÁNEK, M.: Investiční pobídky, VŠE, 2006
- 9) PALZER, Z.: Analýza a komparace ekonomických ukazatelů ústeckého a libereckého kraje, Ústí nad Labem, 2004
- 10) POTLUKA, O.: Průvodce strukturálními fondy Evropské unie, Ireas, 2003
- 11) TULEJA, P., NEZVAL, P., MAJEROVÁ, I.: Světová ekonomika, Computer press, 2007,

- 12) ZAHRADNÍK, P.: Nová Lisabonská strategie, ekonomické výzvy a zdravotnost finančních toků, MEZINÁRODNÍ POLITIKA, č.8 / 2005
- 13) TULEJA, P., MAJEROVÁ, I., NEZVAL, P.: Základy makroekonomie, Computer press, Brno, 2006
- 14) HINDLS, R., HRONOVÁ, S. SEGER, J.: Statistika pro ekonomy, professional publishing, Praha, 2003
- 15) HOLMAN, R.: Mikroekonomie středně pokročilý kurz, C.H. Beck, 2002
- 16) Hayek, F.A.: The Use of Knowledge in Society, The American economic review, 1945
- 17) THE PRICEWATERHOUSECOOPERS, Emerging markets: Balancing risk & rewards, July 2007, Great Britain

Internetové zdroje

- 18) CALDERON-ROSSEL, JORGE R.: „Towards the theory of foreign direct investment“ Oxford Economic Paper, New Series, Vol. 37, No. 2. (Jun. 1985), pp. 282 – 291. dostupne na: <http://www.jstor.org/>
- 19) MEIER, GERALD, M.: „Legal-Economic Problems of Private Direct Foreign Investment in Developing Countries“ The University of Chicago Law Review, Vol. 33, No. 3. (spring, 1966) pp. 463 – 493. dostupne na: <http://www.jstor.org/>
- 20) VINTROVÁ, R.: Reálná a nominální konvergence české ekonomiky k Evropské unii, WP CES VŠEM 5/2006. Dostupné na: http://www.vsem.cz/data/docs/gf_WPNo506.pdf
- 21) JAROLÍM, M.: Zahraniční investice v teorii a praxi, Třináctý seminář CSE, 1999, Dostupné na: <http://www.cse.cz/soubory/bulletiny/etce-13.pdf>

- 22) BENÁČEK, V.: Přímé zahraniční investice v české ekonomice: praxe, teorie a aplikace, FSV UK, Dostupné na:
<http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/FDI%20CSE%20PE.pdf>
- 23) NEWTON Holding: Investiční pobídky a jejich efektivnost – výzvy a pasti hospodářské politiky vůči přímým zahraničním investicím, Praha, 2003, dostupné na:
<http://www.newton.cz/redsys/docs/analyzy/makroanalyzy/0f361c505e45b73681260e6809016999.pdf>
- 24) DUNNING, J.H.: The Location of Foreign Investment Activity, Journal of International Business Studies, 1980, Vol. 11, No.2. (autumn 1980), pp. 9 – 22, dostupné na: <http://www.jstor.org/>
- 25) DUNNING, J.H.: Location and the multinational enterprise, Journal of international bussiness studies, Vol. 29, no. 1., (1st. Qtr., 1998), pp. 45 – 66, dostupné na: <http://www.jstor.org/>
- 26) COASE, R.: The Nature Of The Firm, Oeconomika, New series, Vol. 4, No. 16, (nov., 1937), pp. 386 – 405, dostupné na:
<http://www.jstor.org/>
- 27) CZECHINVEST, Výroční zpráva CzechInvestu za rok 2005, Dostupné na: <http://www.czechinvest.org/vyrocní-zpravy-czechinvestu>
- 28) CZECHINVEST, Výroční zpráva CzechInvestu 2004, Dostupné na:
<http://www.czechinvest.org/vyrocní-zpravy-czechinvestu>
- 29) URBAN, M., Statut Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest, MPO, 2003, Dostupné na:
<http://www.czechinvest.org/data/files/statut-czechinvestu-173.pdf>
- 30) MF ČR, Investiční pobídky v ČR, dostupné na:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/inv_pob_vyvoj.html?year=PRESENT
- 31) CZECHINVEST: Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu, více na
<http://www.czechinvest.org/data/files/resume-investicni-pobidky-pro-zpracovatelsky-prumysl-42-cz.pdf>

- 32) BOLFOVÁ, P.: Inflační cíl od ledna 2006, dostupné na:
http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2004/568.html
- 33) Oficiální web ČR: Členství v mezinárodních organizacích, dostupné na: <http://www.czech.cz/cz/ceska-republika/politika/mezinarodni-vztahy/clenstvi-v-mezinarodnich-organizacich/>
- 34) Ředitelství silnic a dálnic: Výroční zpráva 2006, dostupné na:
[http://www.rsd.cz/rsd/rsd.nsf/0/98ca621abafdd582c125731c002e465d/\\$FILE/vz_2006.pdf](http://www.rsd.cz/rsd/rsd.nsf/0/98ca621abafdd582c125731c002e465d/$FILE/vz_2006.pdf)
- 35) NEXTFINANCE, „Studie dopadu projektu Hyundai Motor Company na českou ekonomiku“, Dostupné na:
<http://www.czechinvest.org/web/pwci.nsf/nws/1D7F6A560FB6D331C125713E004BA5BF?OpenDocument>
- 36) PODNIKINFO.eu, Proč rating? Dostupné na:
http://podnikinfo.eu/podnikinfo/rating/proc_rating.asp
- 37) MRAVINEC, Ivo: „Automobilka Hyundai se rozhodla pro ČR“, Dostupné na: <http://www.mpo.cz/zprava13590.html>
- 38) Francouzské státní dráhy: Did you know it?, dostupné na:
http://recherche.sncf.com/uk/uk_index.html

Internetové stránky

UNCTAD	www.unctad.org
The scholarly journal archive	www.jstor.org
Česká národní banka	www.cnb.cz
Liberální Institut	www.libinst.cz
PricewaterhouseCoopers	www.pwc.com
Český statistický úřad	www.czso.cz
Ministerstvo Financí ČR	www.mfcr.cz
Ministerstvo průmyslu a obchodu	www.mpo.cz
Newton holding	www.newton.cz
Server pro malé a střední podniky	www.podnikinfo.eu
Agentura CzechInvest	www.czechinvest.org
Vše o Evropské unii	www.euroskop.cz
Višegrádská skupina	www.visegradgroup.eu
Oficiální web ČR	www.czech.cz
Ředitelství silnic a dálnic	www.rsd.cz
Francouzské státní dráhy	www.recherche.sncf.com
Ratingové agentury	www.coface.com
	www.moody.com
	www2.standardandpoors.com

SEZNAM ZKRATEK:

PZI	Přímé zahraniční investice
IDP	Investment development path
SWOT	akronym slov Strengths, weaknesses, opportunities, threats
EUR	Euro – evropská měnová jednotka
HDP	Hrubý domácí produkt
MMF	Mezinárodní měnový fond
ČNB	Česká národní banka
OECD	<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
OLI	Ownership, localization, internalization
VF	Výrobní faktor
M&A	mergers & acquisitions
EU	Evropská unie
ICR	International Country risk
ARP	Agenturou pro rozvoj podnikání
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
WTO	World trade organization
TPB	technologická platební bilance
ECB	Evropská centrální banka
ES	Evropské společenství
OSN	Organizace spojených národů
NATO	North atlantic treaty organisation
MLD	Miliarda
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
TPCA	Toyota Peugeot Citroën Automobile

SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A OBRÁZKŮ:

Graf č. 1	Modelová projekce netto přímých zahraničních investic (NPI) v pěti vývojových stádiích zemí, zapojených do mezinárodních toků investičního kapitálu	4
Graf č. 2	Vyrovnaní hodnot růstu HDP trendovou funkcí	58
Graf č. 3	Vyrovnaní měr růstu přílivu PZI trendovou funkcí	59
Graf č. 4	Počet zaměstnaných v letech 1999 – 2005	62
Graf č. 5	Počet nezaměstnaných v letech 1999 – 2005	62
Tabulka č. 1	Taxonomie PZI	8
Tabulka č. 2	Významné světové ratingové agentury	20
Tabulka č. 3	Teritoriální struktura PZI směřujících do ČR	50
Tabulka č. 4	PZI dle odvětvové klasifikace ekonomických činností	54
Tabulka č. 5	Nominální HDP (v mil Kč) a míra růstu (v %) HDP v letech	57
Tabulka č. 6	Nominální PZI a míra růstu (v %) PZI v letech 1999 – 2005 (v mil Kč)	58
Tabulka č. 7	Míry nezaměstnanosti a počty zaměstnaných a nezaměstnaných	61
Obrázek č. 1	Skladba přímé zahraniční investice	13
Obrázek č. 2	Vzdělanostní struktura a hodinová mzda vybraných zemí EU	19
Obrázek č. 3	Dlouhodobý rating, symboly a jejich definice	22
Obrázek č. 4	Organizační struktura agentury CzechInvest	27
Obrázek č. 5	Okresy nejvíce postižené nezaměstnaností (nad 14%)	29
Obrázek č. 6	Hmotná podpora a související regiony	32
Obrázek č. 7	Regionální mapa podpory v ČR, maximální výše veřejné podpory	33
Obrázek č. 8	Vymezení minimální povinné výše investice pro kvalifikaci dle regionů	34
Obrázek č. 9	Proces podání žádosti o investiční pobídku	35
Obrázek č. 10	Magický čtyřúhelník	45

SUMMARY

This thesis is focused on questions of foreign direct investments (FDI). The economic system in the Czech Republic has changed from centrally-planned to free economy. Then the privatization and the first inflow of foreign capital came. In the second half of the 90s a campaign of investments incentives started and the government took a stand to FDI. The main objective is an analysis of relation between FDI and Czech economy, especially with emphasis on employment and economic growth. The Czech Republic is the most successful recipient of FDI in middle Europe. Most of the investments flow into automotive industry, electronics industry, optical instruments production and services. The thesis evaluates the investment development path in our country and analyses the direction of FDI by status ranking of economic activities. Last chapter concerns with correlation analysis between FDI inflow and the nominal GDP and FDI inflow and number of the employed and proves a linear dependence between FDI inflow and number of the employed.

KEYWORDS

Foreign direct investment (FDI), Factors of FDI, SWOT analysis, Investment development path (IDP), correlation analysis

JEL CLASSIFICATION

F210, F230, F360

OBSAH

1	Úvod	3
2	Od teorie PZI k definici PZI	5
2.1	Model IDP	5
2.2	Rozlišení PZI dle funkčního hlediska	9
2.3	OLI–teorém – vznik nadnárodních Firem	12
2.4	Význam PZI v ekonomice	14
2.5	Definice přímé zahraniční investice (PZI)	15
3	Faktory ovlivňující umístění PZI	17
3.1	Ekonometrický model	17
3.2	Lokalizační faktory stanovené na základě empirických analýz	19
3.3	Riziko země a „country rating“	21
4	Investiční pobídky a Czechinvest	25
4.1.1	Právní vymezení a charakteristika Czechinvestu	25
4.1.2	Organizační struktura	28
4.1.3.1	Divize podpory investic a aplikovaného výzkumu	30
4.1.3.2	Hlavní cíl divize: produkce nových investičních projektů	30
4.1.3.3	Řízení investičních projektů	31
4.2.1	Systém investičních pobídek v ČR	32
4.2.2	Typy investičních pobídek	33
4.2.3	Postup při podání žádosti o investiční pobídku	36
5	SWOT analýza investičního prostředí ČR	38
5.1	Příležitosti	39
5.2	Hrozby	42
5.3	Silné stránky	46
5.4	Slabé stránky	48

6	Analýza přílivu PZI do ČR	52
6.1	Analýza přílivu PZI do ČR dle IDP	53
6.2	Analýza přílivu PZI do ČR dle OKEČ	56
7	Komparace mezi hodnotami PZI a hodnotami HDP a míry zaměstnanosti	59
7.1	Závislost mezi hodnotami PZI a nominálního HDP	59
7.2	Závislost mezi hodnotami PZI a počty zaměstnaných	63
8	Závěr	67
	Přílohy	71
	Literatura	81
	Seznam zkratk	86
	Seznam tabulek, grafů a obrázků	87
	Summary	88
	Keywords	88
	Jel Classification	88